

Riksdagens protokoll

1994/95:76

Tisdagen den 21 mars

Kl. 14.00 – 16.12

Protokoll
1994/95:76

1 § Avsägelse

Talmannen meddelade att *Jan Björkman* (s) avsagt sig uppdraget att vara suppleant i Riksdagens revisorer.

Kammaren biföll denna avsägelse.

2 § Anmälan om kompletteringsval

Talmannen meddelade att socialdemokratiska riksdagsgruppen på grund av uppkommen vakans anmält Christina Pettersson som suppleant i Riksdagens revisorer efter Jan Björkman.

Talmannen förklarade vald till

suppleant i Riksdagens revisorer
Christina Pettersson (s)

3 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 14 och 15 mars.

4 § Meddelande om svar på interpellation

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 1994/95:71

Till riksdagen

Beträffande interpellation 1994/95:71 av Gudrun Schyman om Schengenavtalet får jag meddela att jag inte kunnat besvara denna fråga inom föreskrivna fyra veckor.

Skälet härtill är att interpellanten inte kunnat ta emot svaret på den utsatta dagen.

Jag kommer att besvara interpellationen den 3 april 1995.
Stockholm den 15 mars 1995
Laila Freivalds

Svar på frågor

5 § Svar på fråga 1994/95:373 om lån från EBRD för kärnkraftverk i Slovakien

Anf. 1 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Olof Johansson har frågat miljöministern om regeringen är beredd att stödja ett lån från EBRD till uppgradering av ett kärnkraftverk i Slovakien.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall svara på frågan.

I mitt svar på en liknande fråga från Dan Ericsson, kds, nyligen konstaterade jag att ärendet fortfarande bereds inom EBRD. Detta är alltså fallet. Styrelsebehandlingen äger rum den 27 mars.

Jag delar uppfattningen att säkerhetsnivån skall tillmätas stor betydelse. Man bör också hålla i minnet att projektet syftar till att stänga två högriskreaktorer i Slovakien.

När granskningsarbetet slutförts kommer vi från svensk sida, efter sedvanlig gemensam beredning, att ta ställning i själva låneärendet. Detta beslut kommer omedelbart att offentliggöras.

Anf. 2 OLOF JOHANSSON (c)

Fru talman! Jag vill naturligtvis tacka finansministern för svaret. Men det var inte mycket till svar – dvs. det var inget svar.

Vi vet ju båda hur beredningsarbetet i regeringen går till, så det är inte huvudfrågan. I stället gäller det en investering av mycket stor omfattning i icke helt färdigställda högriskreaktorer i Slovakien. Jag har ställt samma fråga i samband med Nordiska rådets session i Reykjavik och försökte få svar. Jag fick svar från Danmarks minister, men svaret inkluderade inte Sverige.

Danmark har tagit ställning mot projektet, Österrike likaså. Därmed uppstår en något intressant fråga: Är det regeringens mening att den här typen av frågor skall avgöras utan att man i förväg, innan ett beslut anmäls, är beredd att ta en debatt i sakfrågan?

Det här är en viktig demokratisk fråga som inte bara rör EBRD utan också EU/Euratom. Dessutom handlar det om 4,5 miljarder kronor.

Min nästa fråga blir därför: Får EU-nämnden detta ärende på bordet på fredag? De första läsningarna påbörjas den 27 mars, vilket framgår av frågesvaret, vid styrelsebehandlingen i EBRD. Det här är alltså både en EU-fråga och en EBRD-fråga.

Anf. 3 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Som Olof Johansson själv säger är vi båda medvetna om hur beredningen i regeringskansliet går till.

Innan Sverige tar ställning skall vi ha en gemensam beredning. Den sker denna vecka. Jag har inget emot att, om riksdagens regelverk och EU-nämndens arbete så medger, redovisa regeringens resonemang inför EU-nämnden. Jag kan inte överblicka konsekvenserna i dag, men inte är jag rädd för en debatt och inte heller för öppenheten.

Olof Johansson lämnade in sin fråga den 16 mars till riksdagen, och vi har, som sagt, redan haft en diskussion med Dan Ericsson, kds. Nu skall vi gå till ett ställningstagande i regeringskretsen. Därför hamnar detta litet grand i tidsnöd.

För framtida resonemang ser jag inget som helst hinder i att vi börjar med en gemensam beredning i regeringskansliet tidigare och därefter har en öppen och förutsättningslös debatt. Där finns ingen motsatt ståndpunkt oss emellan.

Anf. 4 OLOF JOHANSSON (c)

Fru talman! Jag har, som sagt, ställt samma fråga i Nordiska rådet men inte fått svar. Det är därför som jag fullföljer min frågeställning här.

Dessutom har saker och ting börjat hända också i andra församlingar. Den 15 mars, dagen innan jag lämnade in min fråga, beslutade Europaparlamentet att uttala sig mot den här satsningen. Det gör man på mycket preciserade grunder.

Därmed är jag inne på principfrågan – dvs. vilken säkerhetsstandard som skall krävas och vad man skall kräva av nedläggningen av Bohunicereaktorerna. Göran Persson nämner detta i svaret, men där finns än så länge ingen garanti.

Är det alltså ett krav från svensk sida att det skall vara en garanti för att dessa reaktorer läggs ner? Är det ett krav från den svenska regeringens sida att man skall ha en verifikation av Euratom om att västeuropeisk standard används när det gäller säkerheten?

Anf. 5 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Alla dessa frågor är just vad den gemensamma beredningen handlar om.

Jag har uttryckt just den synpunkten/ståndpunkten i ett tidigare frågesvar här i kammaren och har i dag ingen som helst anledning att gå utöver detta.

Anf. 6 OLOF JOHANSSON (c)

Fru talman! Jag tror att debatten på denna punkt skulle tjäna på en större öppenhet från regeringens sida. Det kan inte vara ointressant, vare sig i det här fallet eller i andra fall, att man diskuterar utifrån de principer som diskuteras i Europa i övrigt och fullt öppet i Europaparlamentet. Kommissionen har där redovisat sina synpunkter. Jag vill upprepa mina frågor:

Anser Göran Persson att det är ett krav för denna satsning att andra reaktorer skall läggas ner? Vad som har preciserats är de helt otillfredsställande säkerhetsförhållandena i Bohunicereaktorerna.

Anser Göran Persson och regeringen att man skall hålla sig till en västeuropeisk standard verifierad av Euratom för att godkänna den här typen av lån?

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på fråga 1994/95:352 om fritidsbåtar och lagen om energiskatt

Anf. 7 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Erling Bager har frågat mig om jag avser att ta initiativ till en övergångsregel rörande tillämpningen av den nya lagen om skatt på energi.

Sedan den 1 oktober 1993 märks den olja som används för lågbeskattat ändamål, medan högbeskattad olja är ofärgad. En följd av EU-medlemskapet är att högbeskattad olja skall användas även vid drift av fritidsbåtar och inte endast vid drift av personbilar, lastbilar och bussar enligt vad som gällde före årsskiftet 1994/95. Sedan den 1 januari 1995 gäller således att endast högbeskattad, omärkt, olja får användas i båt-tankarna. Den som bryter mot förbudet får betala en särskild avgift på 10 000 kr.

Frågan om särskilda övergångsbestämmelser bereds för närvarande inom regeringskansliet. Avsikten är att åstadkomma en regel som gör det möjligt att under en övergångstid förbruka den grönfärgade olja som båtägare kan ha kvar i båt-tankarna utan att den särskilda avgiften tas ut.

Anf. 8 ERLING BAGER (fp)

Fru talman! Jag vill tacka finansministern för svaret, som jag är mycket nöjd med.

Jag ville åstadkomma att vi får fram en övergångsregel, för oerhört många fritidsbåtsägare skulle hamna i en helt orimlig situation om tillämpningen skulle komma så här snabbt efter den 1 januari och man dessutom kunde få böta 10 000 kr. Detta står också i överensstämmelse med vad Sweboat, Båtbranschens riksförbund, har krävt för båtorganisationerna och det innebär också att vi slipper se tusentals lagbrytare ute i våra skärgårdar under den kommande sommaren. Det är jättebra.

Jag har bara en önskan ytterligare. Det är att översynen och förslaget till övergångsregel kommer fram snabbt. Jag hoppas att finansministern kan ge ett besked om att detta kommer att läggas fram mycket snart, så att man kan lugna båtägarna ytterligare.

Fru talman! Jag kan i dag inte ange ett datum. Men vi har precis samma ambition.

21 mars

Ambitionen har också mot den givna bakgrunden satts högt, därför att det är en hög avgift för den som bryter mot det nya systemet. När man börjar kräva ut den typen av vite, skall man slippa en diskussion av typen "Jag hade några liter kvar sen i fjol".

Svar på frågor

Det finns också från den utgångspunkten anledning för oss som inför det nya systemet att se till att vi hamnar i en ren situation från början. Det kräver övergångstid. Jag kan inte svara på när vi kommer att redovisa förslaget, men vi har all anledning från departementets och myndigheternas sida att se till att det här går så snabbt som möjligt.

Anf. 10 ERLING BAGER (fp)

Fru talman! Jag tycker att det är en utmärkt inriktning. Vad som understryker det viktiga i detta är att vi just nu går in i en tidsepok då många skall sjösätta sina fritidsbåtar. Det gör frågan mycket aktuell.

Men jag är, som framgår, nöjd med svaret och hoppas att vi snabbt får fram övergångsregeln.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på fråga 1994/95:370 om fri tillgång på handlingar för partigrupper i kommunala församlingar

Anf. 11 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Lennart Beijer har frågat civilministern om hon avser att vidta någon åtgärd för att partigrupper i kommunala församlingar inte skall behöva betala för varje handling från nämnder och styrelser.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall svara på frågan.

Den formella rätten till insyn i nämndarbetet, genom att få ta del av handlingar från nämnden, kan i praktiken i dag endast tillgodoses genom bestämmelserna om handlingsoffentlighet i tryckfrihetsförordningen. Den reglerar utlämnandet av handlingar till en enskild. Kommunallagen reglerar inte frågan om vem som skall erhålla handlingar till en kommunal församlings sammanträden. Det ligger i sakens natur att nämndens handlingar lämnas till dess ledamöter och ersättare utan kostnad.

I kommunallagen har under de senaste åren införts en rad regler om insynen i kommunala nämnders arbete. Fullmäktige får besluta att en förtroendevald som inte är ledamot eller ersättare i en viss nämnd skall få närvara vid nämndens sammanträde och delta i överläggningarna men inte i besluten samt att denna skall ha rätt att få sin mening antecknad i protokollet (s.k. insynsprot). Vidare har även införts en bestämmelse om att fullmäktige får medge en nämnd att hålla offentliga sammanträden. Insyn i en nämnds arbete kan även fås genom att interpellationer eller frågor ställs i fullmäktige. Vidare är ordförande och vice

ordförande i en nämnd, revisorerna samt de anställda i kommunen skyldiga att lämna upplysningar vid fullmäktiges sammanträden, om fullmäktige begär det och det inte finns något hinder mot det på grund av sekretess enligt lag.

Jag kan alltså konstatera att flera olika former finns för att åstadkomma insyn i kommunala nämnders arbete. Det får vidare anses ingå i den kommunala självstyrelsen att en kommun själv får bestämma om vem som skall erhålla icke sekretessbelagda handlingar till nämndernas sammanträden och om dessa skall erhållas utan kostnad eller mot en avgift.

Anf. 12 LENNART BEIJER (v)

Fru talman! Jag tackar för svaret.

Bakgrunden till frågan är att en liten ambitiös fullmäktigegrupp vill ha möjlighet att bedriva ett vettigt kommunalt arbete. I det här fallet är man utan representation och vill i sin ambition ha handlingar från fem stycken styrelser och nämnder. Fullmäktige har beslutat att man kan få det om man betalar 50 kr per försändelse.

Visst är det beklagligt att man skall behöva ställa sådana här frågor, i alla fall i riksdagen. Som Göran Persson här konstaterar är det enligt den kommunala självstyrelseprincipen upp till kommunerna själva att bestämma vem som skall erhålla handlingar. Mot detta finns naturligtvis ingenting i kommunallagen. Men anser inte Göran Persson ändå att det vore rimligt att en liten fullmäktigegrupp kostnadsfritt kunde få tillgång till de handlingar som man begär?

Anf. 13 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)

Fru talman! Jag tycker att det hela känns futtigt på något sätt. Jag har inte stött på det förut. Den här saken har man i regel kunnat hantera på ett vettigt sätt ute i kommunerna.

Jag vet inte vad det är som har gått snett i det här sammanhanget. Men jag är inte beredd att mot bakgrund av ett enda sådant här fall börja införa förändringar i lagstiftningen, exempelvis.

Anf. 14 LENNART BEIJER (v)

Fru talman! Nej, jag håller med om att det är futtigt. Jag kan inte säga att det här har förekommit på särskilt många platser i Sverige. Just av den anledningen tyckte naturligtvis den här fullmäktigegruppen att det var mycket konstigt att man, när man ändå försöker lägga ner litet energi på arbetet, inte kunde få göra det på ett vettigt sätt.

Jag utläser av Göran Perssons svar att även om man inte kan vidta några speciella åtgärder just nu, borde det vara naturligt att den här fullmäktigegruppen fick handlingarna i fortsättningen.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 15 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! Olof Johansson har frågat mig vilka villkor som regeringen anser bör ställas i samband med ett eventuellt ekonomiskt stöd från Nuclear Safety Account till Ryssland.

Nuclear Safety Account (NSA), som är en multilateral kärnsäkerhetsfond administrerad av Europeiska utvecklingsbanken (EBRD), tillskapades år 1993 med syftet att med bidragsmedel finansiera kort-siktiga tekniska säkerhetshöjande åtgärder i de sämsta östeuropeiska kärnkraftverken. NSA tillskapades på initiativ av G 7 inom ramen för ett föreslaget multilateralt aktionsprogram.

De förhandlingar som pågår mellan NSA och Ryssland avser reaktorer i Kola, Sosnovyj Bor och Novovoronesh. Utgångspunkten för förhandlingarna med Ryssland har bl.a. varit villkoret att den ryska säkerhetsmyndigheten skall ges en oberoende ställning i säkerhetsfrågor och få mandat och resurser för att kunna genomföra säkerhetsgranskning av samtliga ryska kärnkraftverk samt att ompröva gällande tillstånd för de sämsta reaktorerna. Något beslut om avtal mellan NSA och Ryssland har ännu inte träffats. Inom NSA tas besluten i enighet.

Sverige har, genom den regering i vilken Olof Johansson var ansvarig minister, ställt sig bakom de utgångspunkter som jag redogjort för och som tillämpas av NSA vid beslut om insatser i östeuropeiska kärnkraftverk. Den nuvarande regeringen gör inte några andra ställningstaganden än den tidigare regeringen.

Anf. 16 OLOF JOHANSSON (c)

Fru talman! Tack för det personligt hållna svaret! Jag har sparat en och annan promemoria från den tid jag var ansvarig minister, så jag förstår att miljöministern åberopar denna säkra grund. Men jag tycker nog att svaret ändå är något knapphändigt.

I samband med satsningar i olika reaktorer kan man också ställa villkor. Det framgår inte riktigt av svaret om regeringen har den avsikten eller insikten. När vi t.ex. går in i Ignalina ställer vi krav som innebär att man skall avveckla reaktorer. I det fallet 1998. Det skall självklart ske under vissa förutsättningar, dvs. att energiförsörjningen kan klaras.

Men det har inte bara varit säkerhetsanknutna villkor som har ställts. Det är dessutom viktigt att man är på det klara med om det finns en tillräckligt kostnadseffektiv bild för den reaktor där man går in och reparerar.

Man måste ju se vidare än enbart till säkerhetsfrågorna. Jag vill i det sammanhanget hänvisa till en debatt här i kammaren i början på 1994 mellan mig och dåvarande ledamoten Annika Åhnberg.

Jag vill ha mera preciserade svar än de som hittills har givits.

Svar på frågor

Anf. 17 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! De krav som ställs känner Olof Johansson så väl till att jag tyckte att jag inte behövde föredra dem här. De handlar om förbättrad säkerhet vid drift, om att de oberoende säkerhetsmyndigheterna skall förstärkas, som jag nämnde, och framför allt om att man skall ta itu med de reaktorer som utgör de största riskerna. Man skall också studera kostnadseffektiviteten.

Eftersom diskussionerna om detta fortfarande pågår, har jag inget mera konkret att tillföra i dag än att vi, som sagt, fullständigt följer de principer som jag tror att Olof Johansson och jag är helt eniga om.

Anf. 18 OLOF JOHANSSON (c)

Fru talman! Jag vill bara bekräfta att det är viktigt att för allmänheten redogöra för den här sortens satsningar. För det första är det ju viktigt att man kan visa att man inte gör något avkall på säkerheten. För det andra skall man naturligtvis vara kostnadseffektiv. Det skall inte finnas alternativ som är bättre ur energiförsörjningssynpunkt. För det tredje skall man utnyttja möjligheten att åstadkomma en förändring av i detta fall det ryska energisystemet så att ryssarna får en press på sig.

Jag har läst en del av vad den ryske atomenergiministern Michailov uttalar i detta sammanhang. Han är, för att uttrycka det försiktigt, inte någon lättflörtad person. Jag kan säga det, så slipper miljöministern göra det. Det är viktigt att man sätter press på den ryska administrationen.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på fråga 1994/95:357 om kadmiumbatterier

Anf. 19 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! Maggi Mikaelsson har frågat mig vad jag avser att göra för att lösa det akuta problemet med insamlingen av nickel-kadmiumbatterier.

Tillförseln av kadmium till miljön från olika källor och användningsområden måste bromsas. Nickel-kadmiumbatterierna utgör inget undantag utan är genom sitt kadmiuminnehåll en mycket stor fara för hälsa och miljö, om de inte omhändertas på ett miljöriktigt sätt när de tjänat ut.

Branschen har åtagit sig bl.a. att samla in minst 90 % av samtliga i landet förbrukade nickel-kadmiumbatterier, räknat på årsbasis och med hänsyn tagen till dessa batteriers tekniska livslängd. I åtagandet ingår vidare att branschen skulle nå minst 60 % insamling under det första verksamhetsåret 1994.

Branschen nådde ca 30 % insamling under det första verksamhetsåret och kommer enligt egen uppgift inte heller att nå målet 90 % till den 1 juli 1995. Jag konstaterar att branschen inte lyckats leva upp till sitt åtagande utan att den ligger långt under detta, vilket är mycket allvarligt.

Detta är särskilt anmärkningsvärt när man betänker att denna bransch består av så enormt många lönsamma företag, som t.ex. mobiltele-företagen, som lyckades sälja "årets julklapp" 1994.

Inom regeringskansliet förbereds nu en utredning som kommer att utvärdera olika insamlingssystem, däribland pantsystemet.

Nu är det upp till branschen att snarast visa om frivillighetens väg räcker.

Svar på frågor

Anf. 20 MAGGI MIKAELSSON (v)

Fru talman! Jag tackar miljöministern för svaret. Jag är dess värre inte riktigt nöjd. Jag tycker att utvecklingen hittills har visat att frivillighetens väg inte räcker till. Det som vi just nu ser är faktiskt en stor miljöskandal. Det är 13 år sedan man började reglera användningen av kadmium. År 1982 antogs en lag som reglerade denna. Det är mer än sex år sedan som man införde förbud mot försäljning av batterier som innehåller mer än 0,025 viktsprocent kadmium, och fr.o.m. år 1995 är det förbjudet att sälja apparat med fast monterade batterier.

Det är inte fråga om något nytt för branschen, men den har ändå misslyckats med det insamlingsmål som man har satt upp. Om de batterier som inte samlas in hamnar i soporna, betyder det att mer än 50 ton kadmium per år hamnar i naturens kretslopp, och det är inte acceptabelt.

Det är alldeles uppenbart att det fattas mycket av både information och kunskap i dessa frågor. Ett sätt att sprida sådan information är att införa pant. Jag tycker inte att det behövs en utredning om den saken, utan jag menar att regeringen måste agera omedelbart. Jag vill därför ännu en gång fråga miljöministern om man inte kan ompröva beslutet om en utredning och i stället genast införa en pant. Det finns motioner om detta, bl.a. från Vänsterpartiet.

Anf. 21 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! Vi kommer att studera också pantsystemet, men vi vill komma fram till det mest effektiva systemet, och det kan också finnas problem med olika system. För att hitta det bästa alternativet till frivilligheten, om branschen inte medan denna utredning pågår lyckas visa att den klarar målet på den frivilliga vägen, kommer vi, som jag sade, att tillsätta en utredning. Den skall snabbt komma fram till vilket alternativ som är bäst. Är pantsystemet bäst och man inte lyckas med frivilligheten, blir det ett pantsystem. Är något annat system bäst, genomförs det systemet.

Jag skulle förstå Maggi Mikaelssons oro, om vi hade för avsikt att begrava denna fråga i en lång och seg utredning, men jag garanterar att vi skall försöka få fram ett resultat mycket snabbt. Jag tycker själv att det är en skandal att resultaten är så oerhört dåliga.

Anf. 22 MAGGI MIKAELSSON (v)

Fru talman! Då inställer sig frågan hur snabbt en snabb utredning kan tänkas komma till stånd. Detta är en tidsfråga. Varje dag som går utan att någonting händer är betänklig.

Jag tycker också att det är allvarligt att man inte använder de fullgoda alternativ som i dag faktiskt finns till många batteridrivna telefoner, minicall-apparater osv. Det finns en lagbestämmelse som innebär att man skall använda bättre alternativ, om sådana finns, nämligen 5 § lagen om kemiska produkter. Med hänvisning till den utbytesregeln borde man kunna sätta press på branschen. Är miljöministern beredd att göra det?

Anf. 23 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! Jag förutsätter att branschen gör sitt bästa för att ta fram sådana alternativ. Det ansvaret ligger definitivt på branschen. Som jag inledningsvis sade är det fråga om en lönsam bransch, vilket gör att dess ansvar är desto större.

Till frågan hur snabbt utredningen kommer att arbeta skall jag återkomma inom några veckors tid.

Anf. 24 MAGGI MIKAELSSON (v)

Fru talman! Jag förstår att jag inte i dag kan få något mera ingående svar på min fråga. Det är då min förhoppning att det skall bli en mycket snabb utredning. Jag är övertygad om att man skall komma fram till att pantsystemet är det bästa och mest effektiva. Det handlar om ett ekonomiskt styrmedel, något som också lönsamma företag brukar vara känsliga för.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på fråga 1994/95:358 om miljöpåverkan från ett norskt övningsfält

Anf. 25 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! Maggi Mikaelsson har frågat mig vilket informationsutbyte och samråd som har skett mellan Sverige och Norge med anledning av ett planerat norskt skjut- och övningsfält intill riksgränsen i Värmland.

Frågan är föranledd av planerade förflyttningar av regementen från Osloregionen, vilket gör att det kommer att finnas behov av ett nytt övningsfält, som också skall inrymma ett skjutfält. Alternativa lokaliseringar av skjutfältet diskuteras för närvarande, och miljökonsekvensbeskrivningar kommer att utarbetas för de olika alternativen. Vid besök i Norge nyligen av landshövdingen i Värmlands län diskuterades det planerade övnings- och skjutfältet med företrädare för berört fylke. Från svensk sida framhölls därvid att det är viktigt att en mer formaliserad kontakt mellan länderna sker när ett tillräckligt sakunderlag finns.

Det är naturligtvis av stor betydelse att information lämnas på ett tidigt stadium om planerad verksamhet. Jag ser emellertid i nuvarande läge inget skäl för regeringen att vidta någon åtgärd med anledning av de norska planerna. Jag förutsätter att samråd sker med svenska myn-

digheter, om lokaliseringen av det planerade skjutfältet blir sådan att svenska intressen skulle beröras.

Prot. 1994/95:76
21 mars

Anf. 26 MAGGI MIKAELSSON (v)

Fru talman! Jag ber att få tacka för svaret. Bakgrunden är, som framgår både av frågan och av miljöministerns svar, det övnings- och skjutfält som man planerar att lägga mycket nära den svenska gränsen. Planerna på denna förläggning av det s.k. Gravbergsalternativet har kommit upp mycket sent i diskussionerna, faktiskt så sent som i slutet av december förra året. Det har skett trots att man sedan så långt tillbaka som 1992 haft planer på andra områden.

Det finns en uppfattning att det avtal som fanns mellan Sverige och Norge om en neutral zon mellan länderna skulle på något sätt ha hindrat att diskussionen kom i gång på ett tidigare stadium.

Denna neutrala zon upphävdes 1993. Sedan kom alternativet med ett skjutfält väldigt nära svenska gränsen.

Den första fråga jag skulle vilja ställa är om miljöministern känner till om planerna på skjutfältet var kända i regeringen innan man upphävde denna neutrala zon. Det är visserligen en fråga som ligger litet vid sidan om miljöministerns område, men det är ändå viktigt att få den belyst.

Detta är ett område som är gemensamt för Sverige och Norge. Det kallas Finnskogen. Det har höga miljövärden. Man satsar på ekoturism. Det finns gemensamma rovdjursstammar osv. Det är ett viktigt gemensamt nordiskt, svenskt-norskt intresse att man kan bevara området. Jag känner till att frågan på senare tid har fått aktualitet genom de olika länsstyrelserna. Men detta har också intresse på en högre nivå, från regeringens sida, som jag bedömer det.

Det finns åtminstone två konventioner som man borde kunna hänvisa till. Den ena är den s.k. Esbokonventionen, som handlar om att man skall ha samråd. Den andra är miljöskyddskonventionen från 1974. Det jag vill höra är om ministern har för avsikt att ta någon kontakt eller göra någonting med anledning av dessa konventioner.

Anf. 27 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! Så fort ett tillräckligt underlag finns från Norge förutsätter jag att Norge tar kontakt med Sverige för samråd i denna fråga. Vi har så pass bra relationer med Norge, så jag ser inte något skäl till att Norge inte skulle ta kontakt med oss. Om det mot förmodan inte skulle komma något initiativ från norsk sida kommer naturligtvis Sverige att aktualisera frågan. Det finns, som Maggi Mikaelsson påpekar, två konventioner som man kan luta sig mot.

Anf. 28 MAGGI MIKAELSSON (v)

Fru talman! En av anledningarna till att frågan kommer upp nu är det faktum att man har kommit ganska långt i förberedelserna på den norska sidan. Planförslaget har varit utställt och yttrandetiden för norska medborgare har gått ut. Tydligt har man ändå inte tagit kontakt

Svar på frågor

med Sverige. Därför tycker jag att det vore angeläget att reda ut detta, så att man inte skapar någon onödig fnurra på tråden.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på fråga 1994/95:359 om internationella avtal om vissa havsföreningar

Anf. 29 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! Maggi Mikaelsson har frågat mig vad jag avser att göra för att internationella juridiskt och statsrättsligt bindande avtal om vissa havsföreningar skall bli verklighet.

Arbetet med att förbättra miljösituationen i våra omgivande hav är mycket angeläget. Sverige har under många år agerat internationellt för att förbättra skyddet av havet, bl.a. mot utsläpp från landbaserade källor. Detta har skett inom ramen för Helsingforskommissionen, Paris-kommissionen och den s.k. Nordsjökonferensen. Dessutom pågår för närvarande ett förberedelsearbete inför FN-konferensen i Washington hösten 1995 om global miljöförstöring orsakad av landbaserade aktiviteter (den s.k. Washingtonprocessen).

När det gäller formen för det internationella samarbetet om den marina miljön är vår erfarenhet att regionala havsmiljöavtal, t.ex. Helsingforskonventionen, har större förutsättningar att bli framgångsrika än avtal med global täckning. Regionala olikheter och skilda förutsättningar att klara miljöbelastning, bl.a. mellan i-länder och utvecklingsländer, talar för regionala avtal. Vi har därför i internationella sammanhang prövat möjligheten att i första hand få till stånd regionala avtal.

Regeringens bedömning är att möjligheten att enas om ett allmänt globalt juridiskt bindande instrument för skyddet av havsmiljön, utöver havsrättskonventionen som trädde i kraft i slutet av 1994, är mycket liten. Det innebär inte att vi har dämpat ansträngningarna med att minska förstöringen av den marina miljön från landbaserade källor. Tvärtom prövar vi alla vägar att binda stater till att minska sina utsläpp till havet. Arbetet inom ramen för Washingtonprocessen är ett exempel på detta.

Anf. 30 MAGGI MIKAELSSON (v)

Fru talman! Det finns åtminstone två infallsvinklar på detta. Den ena är huruvida man skall jobba regionalt eller globalt. Där är ett av problemen den diskussion som har varit om Sverige ställer upp på en gemensam nordisk linje inför det arbete som skall ske i Washington och FN-konferensen i höst, i november. På Nordiska rådets möte i Reykjavik var denna fråga uppe till debatt. Där framfördes flera gånger från andra miljöministrar, bl.a. från den isländske miljöministern som besvarade en liknande fråga, synpunkten att Sverige hade en annan hållning när det gäller att ha en gemensam nordisk uppfattning i frågan. På samma sätt har det refererats att den svenska uppfattningen är att grannländerna, de övriga nordiska länderna, går för snabbt fram med att kräva en gemensam konvention.

Det är viktigt att reda ut detta. Det har förekommit olika uppgifter i massmedierna. Det är viktigt att klargöra Sveriges hållning. Därför vill jag få klart vilken den är.

Prot. 1994/95:76
21 mars

Svar på frågor

Anf. 31 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! Jag kan vara tacksam att Maggi Mikaelsson i så fall ställer frågan, om det finns missuppfattningar. Det är verkligen en missuppfattning. Vi har sagt att vi i första hand vill ha regionala avtal. Det innebär inte att vi har uteslutit en global konvention. När vi har tittat på vilket vi tycker är det bästa och mest verkningsfulla sättet, har vi trott på regionala avtal. Men vi ställer också upp på en global konvention. Vi har också haft ett gemensamt nordiskt agerande när det gäller en global konvention. Det enades vi om och hade en gemensam skrivning om t.ex. när vi var i Reykjavik.

Det kan också tilläggas att man nu inte längre talar om en global konvention i Washington. Nu gör man i stället förberedelser för något som man kallar ett globalt handlingsprogram. Det har också tagits ett gemensamt nordiskt initiativ om att man skall genomföra en global utvärdering av s.k. pops, dvs. DDT, PCB m.fl. Det gemensamma nordiska förslaget går ut på att man skall upprätta en mellanstatlig panel för att genomföra utvärderingen. Panelen skall också överväga behovet av en global konvention. De nordiska länderna är helt överens om att vi skall ha skyndsamma åtgärder för att stoppa utsläppen av dessa ämnen. Men en sådan global utvärdering är en nödvändig förutsättning för att man sedan skall kunna upprätta en mellanstatlig förhandlingskommitté med uppgift att förhandla fram en global konvention om de persistenta ämnena.

Anf. 32 MAGGI MIKAELSSON (v)

Fru talman! Då tolkar jag det som att det är helt klart att Sverige tillsammans med de övriga nordiska länderna jobbar för en gemensam linje när det gäller att komma till rätta med de landbaserade havsföroreningarna.

Anf. 33 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! Ja.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på fråga 1994/95:366 om provborrningarna efter olja i Skagerrak

Anf. 34 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! Per Lager har frågat mig hur de norska provborrningarna efter olja i Skagerrak kommer att hanteras i fortsättningen.

Jag svarade på en liknande fråga från Per Lager den 25 oktober 1994. Jag vill hänvisa till det svaret och kan dessutom göra vissa tillägg.

Sverige har redan i januari 1994 begärt samråd med den norska regeringen i enlighet med den nordiska miljöskyddskonventionen med anledning av de norska planerna på provborrningar efter olja i Skagerrak. Under 1994 förekom flera kontakter och möten på såväl politisk nivå som tjänstemannanivå mellan länderna.

Efter det senaste mötet i oktober 1994, som hölls på tjänstemannanivå, har norrmännen utfäst sig att ta fram de kompletteringar som begärts från svensk sida. Dessa kompletteringar kommer att översändas till den svenska regeringen i juni månad. Den norska regeringen kommer vidare att färdigställa en utredning om miljöeffekter av kemikalieutsläpp från oljeborrning under juni månad.

Den norska regeringen har angett att den tidigast kommer att fatta ett beslut under år 1997.

När de kompletterande utredningarna har översänts till den svenska regeringen kommer de att remitteras till berörda myndigheter och organisationer för yttrande. Med utgångspunkt från myndigheternas yttranden kommer den svenska regeringen att utarbeta ett ställningstagande som skall avges till den norska regeringen som en grund för det begärda samrådet.

Jag vill också understryka vad jag sade i oktober. Den svenska regeringens begäran om samråd enligt den nordiska miljöskyddskonventionen kvarstår. Den svenska uppfattningen är att ett samråd skall komma till stånd före den norska regeringens ställningstagande till frågan huruvida landet skall inleda provborrningar efter olja och gas i Skagerrak.

Anf. 35 PER LAGER (mp)

Fru talman! Anledningen till att jag tar upp denna fråga igen är att jag fortfarande är väldigt orolig för de norska planerna. På min fråga i höstas, den 25 oktober, svarade ministern att det var beklagligt att inte samråd hade skett före beslutet i Stortinget och att Sverige hade begärt samråd.

På Nordiska rådets möte i Reykjavik tog Marianne Samuelsson från Miljöpartiet upp denna fråga. Jag tror att miljöministern missade just det. Kommun- och arbetsminister Berge svarade på den frågan. Han räknade då upp de fem olika speciella utredningar man nu håller på med. Han sade att Sverige var helt överens med Norge om att dessa utredningar först skulle läggas till grund för en gemensam syn på det hela. Man skulle efteråt, eventuellt, kunna ha något som liknade ett samråd.

Han påtalade att Sverige inte hade begärt samråd förrän efter det att dessa undersökningar var färdiga och sade att Norge inte hade tagit ställning till om man tänkte ha ett sådant samråd. Det lät litet lustigt. Jag hoppas att det betyder att Sverige kommer att driva igenom ett samråd.

Anf. 36 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! Om den norska regeringen kommer att stå fast vid sina planer kommer Sverige självfallet att begära ett samråd, om inte Norge

tar ett initiativ till det. Däremot tycker jag att det i ett läge då utredningarna snart är färdiga är rimligt att vi först väntar på utredningarna för att ha det underlaget innan vi har ett samråd. Men självfallet kommer vi att ha ett samråd om de norska planerna kommer att aktualiseras igen.

Prot. 1994/95:76

21 mars

Svar på frågor

Anf. 37 PER LAGER (mp)

Fru talman! En annan anledning till att jag tar upp frågan igen är att vi hade en konferens på Smögen angående oljeborringarna i Skagerrak. Där framkom det att Norge inte tyckte att miljöprövningen hade en överordnande betydelse. Den ställdes jämsides med alla andra problem med borringarna.

Vad som nu kan vara något att hänga upp det hela på är det som minister Berge sade i svaret till Marianne Samuelsson i Reykjavik, nämligen att om miljöprövningarna visar att det här är så allvarligt att man över huvud taget inte kan tänka sig att borra efter olja, då gäller inga ekonomiska överväganden.

Det låter väldigt förhoppningsfullt. Jag hoppas att det stämmer, för det stämmer i övrigt inte med vad man tidigare har sagt.

Anf. 38 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! Vi får väl avvakta vad som kommer i juni från den norska regeringen. Sedan kan vi ha en gemensam diskussion om detta. Det kan bli en ny fråga för oss, men jag hoppas att frågan kommer att avskrivas då.

Anf. 39 PER LAGER (mp)

Fru talman! Jag hoppas att miljöministern inte släpper denna fråga ett ögonblick utan ligger på hela tiden.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på fråga 1994/95:368 om EU-anpassningen och bekämpningsmedel

Anf. 40 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! Sven Bergström har frågat mig vilka åtgärder jag planerar att vidta för att förhindra att Sverige på grund av anpassningen till EU tvingas tillåta bekämpningsmedel som i dag är förbjudna.

Enligt det s.k. pesticiddirektivet skall de bekämpningsmedel som är uppförda på en s.k. positivlista vara godkända i hela EU om de godkänts i ett av EU:s medlemsländer. Innan ett ämne förs upp på listan måste det genomgå en noggrann utvärdering och prövas gentemot de kravregler som direktivet innehåller.

Dessutom går det att vidmakthålla förbud gentemot ämnen som är uppförda på positivlistan om man kan åberopa vissa särskilda förhållanden i fråga om jordbruksteknik, växtskydd och miljö inklusive klimat.

Hittills har inget ämne genomgått den utvärdering och prövning som krävs för att uppföras på positivlistan. Avsikten är att 87 bekämpningsmedel skall genomgå denna procedur inom en tvåårsperiod. Inom tio år skall ca 800 prövas.

EU har alltså inte föreslagit att de ämnen Sven Bergström syftar på skall godtas. Tvärtom har man beslutat att låta dem genomgå en omfattande utvärdering och prövning.

Sverige har i medlemskapsförhandlingarna klargjort att vi inte kommer att tillåta att produkter som i dag inte får användas i Sverige introduceras på nytt samt att vi avser att fortsätta vårt arbete med att begränsa riskerna med bekämpningsmedel.

Anf. 41 SVEN BERGSTRÖM (c)

Fru talman! Jag får tacka miljöministern för svaret, även om jag tycker att det är rätt annorlunda tonläge i svaret jämfört med de högtidliga löften och deklarationer som gavs inför EU-omröstningen. Då var det minsann inte alls fråga om att över huvud taget fundera på något sådant här. Då skulle miljögarantin gälla. Vi skulle inte behöva sänka våra miljöambitioner på något område.

Nu säger Vibeke Bernson på Kemikalieinspektionen att om de verksamma ämnena i medlet sätts upp på positivlistan kan vi tvingas att godkänna växtskyddsmedel som vi tidigare förbjudit. Sverige måste därför sätta in kraftiga resurser för att försvara och förklara vår stränga syn på bekämpningsmedel.

Var det detta som var innebörden i miljögarantin? Jag trodde att det var att vi inte skulle tvingas ta ett steg tillbaka, inte tvingas ha ett uppehållande försvar för att klara de höga ambitioner på miljöområdet som vi varit relativt överens om i Sverige.

Jag skulle vilja fråga om miljöministern är beredd att här och nu garantera att vi inte på något område behöver sänka kraven och om hon är beredd att återropa miljögarantin och driva dessa frågor så tufft som hon och andra lovade inför folkomröstningen om EU i november.

Anf. 42 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! För det första skall vi arbeta för att inte bara Sverige slipper dessa ämnen utan hela EU. För det andra förutsätter vi att vi i framtiden inte skall använda några medel som hittills inte varit godkända i Sverige. Jag återopar också vad Ritt Bjerregaard säger i tidningar i dag, något som hon framförde i Sverige och också vid miljöministermötet, nämligen att hon som kommissionär förutsätter att inget land på något område skall tvingas sänka sina krav.

Anf. 43 SVEN BERGSTRÖM (c)

Fru talman! Det skulle vara intressant att höra miljöministerns kommentar till att Vibeke Bernson, chef för enheten för bekämpningsmedel på Kemikalieinspektionen som förutsätts vara väl påläst i dessa frågor, ändå går ut och varnar för att vi kan tvingas godkänna detta.

Miljöministern säger i sitt svar att det går att vidmakthålla förbud gentemot ämnen som är uppförda på positivlistan, om man kan återopa

vissa särskilda förhållanden i fråga om jordbruksteknik, växtskydd och miljö. Det skall inte vara några om och men utan klara besked.

Den prövning som nu skall genomföras görs av motsvarigheter till Kemikalieinspektionen i olika länder. Vi vet att den svenska inspektionen är mycket tuffare än i många andra länder. Därför kan vi bakvägen tvingas att ta ett steg tillbaka på det här området. Det är jag orolig för, och jag tror att väldigt många som är engagerade i miljöfrågor är oroliga för att det skall bli så. Tycker inte miljöministern att det är trist att vi skall behöva ägna tid åt ett uppehållande försvar?

Anf. 44 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! Jag tycker att det vore mycket trist om vi skulle behöva ägna tid åt ett uppehållande försvar, men jag förutsätter att det inte kommer att bli så. Jag förutsätter att dessa ämnen inte kommer att tillåtas i resten av EU heller. Det skall vi arbeta för. Det är bl.a. detta Kemikalieinspektionen skall arbeta för.

Jag förutsätter att vi inte skall använda ämnen i Sverige som inte använts tidigare. Vi kan aldrig ge hundra procentiga garantier, men jag hoppas att vi kan ge 99-procentiga garantier. Jag förutsätter att det som miljökommissionären i dag säger också skall gälla. Inget land skall behöva sänka sina miljökrav. Vi kommer i alla fall att arbeta mycket hårt för det.

Anf. 45 SVEN BERGSTRÖM (c)

Fru talman! Får jag slutligen besked om vilka konkreta åtgärder miljöministern är beredd att vidta för att säkra att det hon säger – inte bara att hon förutsätter – också skall ske. Jag vill gärna veta om Miljödepartementet och miljöministern faktiskt kommer att vidta några åtgärder.

Anf. 46 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! Avslutningsvis kan jag säga att en av de åtgärder som vi vidtar är att Kemikalieinspektionens budget kommer att förstärkas betydligt. Den kommer att få 4 miljoner kronor extra för att arbeta med kemikaliefrågor under det kommande året. Det handlar bl.a. om dessa frågor.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Svar på fråga 1994/95:375 om Klimatdelegationen

Anf. 47 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! Lennart Daléus har frågat mig om vilka åtgärder regeringen avser att vidta för att stärka Klimatdelegationens arbete.

Delegationen för klimatfrågor bildades 1993 och har tre huvudsakliga arbetsuppgifter. Den skall koordinera de svenska insatserna i den internationella klimatpanelen (IPCC) och bereda arbetet med att ta fram IPCC:s andra utvärderingsrapport. Delegationen skall också sam-

Prot. 1994/95:76

21 mars

Svar på frågor

ordna de svenska forskningsinsatserna inom området. Slutligen skall delegationen ge råd till regeringen inom klimatområdet. Klimatdelegationens uppdrag hänger samman med avrapporteringen av IPCC:s andra utvärderingsrapport. Delegationens mandat är därför tidsbegränsat till den 31 december 1995.

Klimatkonventionens första partsmöte äger rum den 27 mars – den 7 april. Partsmötet har att ta ställning till en rad olika frågor som kommer att påverka Sveriges och andra länders arbete. Jag är därför inte beredd i dag att ge något besked om hur det framtida klimatarbetet bäst skall organiseras.

Anf. 48 LENNART DALÉUS (c)

Fru talman! Jag får tacka miljöministern för svaret. Jag kan berätta att skälet till att jag ställde frågan är att vi i jordbruksutskottet häromdagen hade ett besök av miljöministerns statssekreterare. Vid det tillfället frågade jag honom om Klimatdelegationen. Det flög i mig att också fråga om man tänker lägga ned den och flytta över arbetsuppgifterna till Naturvårdsverket.

Han sade förhållandevis diplomatiskt att han inte kunde svara nej på den frågan. Då blir man ju litet orolig. Jag undrar om det finns någon tanke på och om det har diskuterats i miljöministerns kansli att lägga ner Klimatdelegationen. Det är min första fråga. Förs det sådana diskussioner? Tänker man använda sitt privilegium att organisera arbetet genom att lägga ner denna delegation som ju spelar en avgörande roll såväl för forskningssamarbetet som när det gäller att koordinera och samordna den svenska verksamheten för att hantera de oroande klimatförändringarna. Är det på det sättet, tror jag att man begår ett allvarligt misstag.

Att avbryta delegationers verksamhet har den effekten att frågorna blir just förvaltningsfrågor i må vara ett alldeles förträffligt verk, men man förlorar då den spännande möjligheten att få idéer och förslag till åtgärder utifrån. Miljöministern ger inget svar på den frågan. I det förhållandevis kortfattade svaret hade det kunnat inrymmas litet av en offensiv attityd.

Min första fråga är alltså: Finns det någon tanke på att utnyttja möjligheten att lägga ner delegationen och lyfta över ansvaret till Naturvårdsverket?

Anf. 49 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! Som jag har sagt avvaktar vi resultatet från klimatkonferensen i Berlin. När vi har sett resultatet vet vi bättre hur vi skall lägga upp arbetet. Därefter förbehåller vi oss rätten att lägga upp arbetet så att vi får bästa möjliga resultat och politik när det gäller klimatfrågorna.

Jag tycker att vi gärna kan diskutera klimatfrågorna här i kammaren. Det är en oerhört viktig politisk fråga att diskutera offensivt. Hur arbetet däremot skall organiseras hör inte riktigt hemma i riksdagens kammare.

Fru talman! Nu finns det ju ett visst samband mellan hur man organiserar arbetet och möjligheten att vara offensiv. Jag tror att miljöministern delar den bedömningen. Det är inte vattentäta skott mellan dessa två saker. Om man organiserar sig på rätt sätt och arbetar med de organ som är lämpliga, är det klart att möjligheten att vara offensiv blir större. Just Klimatdelegationen har dessa möjligheter och förutsättningar.

Svar på frågor

Jag diskuterar gärna även i denna stund klimatfrågorna med miljöministern. Hennes kollega energiministern har i en artikel ganska nyligen talat om att vi en bit in på sekelskiftet kanske skall överge den traditionella svenska attityden att minska utsläppen när det gäller procentsatser. Vi får kanske hålla med de andra, även de som har gjort sämre ifrån sig hittills. Detta är just en sådan fråga som kan diskuteras i en klimatdelegation, en delegation som har en politisk betydelse, betydelse för forskningen och för relationen med andra länder.

Därför återkommer jag till frågan: Skall Klimatdelegationen verkligen kunna läggas ner?

Fru talman! De politiska frågorna kring klimatarbetet är oerhört viktiga. Jag ser fram emot och hoppas att det kommer att bli resultat vid Berlinmötet, som gör att vi verkligen kan se fram emot ett nytt bindande protokoll för att minska koldioxidutsläppen.

Vi kommer att ha anledning att diskutera hur en sådan minskning fortsättningsvis skall ske även i Sverige. Men det är också oerhört viktigt för oss att arbeta inom EU. EU är ju egentligen den enda kraft som i dag kan vara drivande i det globala klimatarbetet, eftersom bl.a. USA så väsentligt har minskat sitt arbete.

Det är en politiskt väldigt spännande tid som vi har att se fram emot när det gäller klimatfrågorna. Hur dessa skall hanteras organisatoriskt överlåter jag dock med glädje till min statssekreterare, och det tycker jag att Lennart Daléus också kan göra.

Fru talman! Det kan ju tänkas att jag med glädje överlåter de frågorna till miljöministerns statssekreterare. Jag skall avstå från att över huvud taget göra någon bedömning.

De frågor som miljöministern väcker här och nu ställde jag i en fråga riktad till miljöministern, men den är redan överlämnad till energiministern. Jag skall få svar på den litet senare i dag. Den handlade just om de energipolitiska aspekterna som hänger samman med koldioxidutsläppen.

Sedan säger ministern att EU – jag tror att vi är lika goda EU-vänner båda två – är det enda organ som kan vara pådrivande på klimatområdet. Detta är icke sant, fru talman. Även Sverige kan vara drivande på klimatområdet och bör så vara. Det är själva poängen. Skall man kunna vara drivande behöver man ett organ med den kompetens som Klimatdelegationen har.

Jag är litet ledsen att jag så här i sista ögonblicket måste tolka miljöministern så, att Klimatdelegationen kommer att läggas ner. Det beklagar jag, fru talman.

Anf. 53 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Fru talman! Lennart Daléus skall inte dra några förhastade slutsatser utifrån ett principiellt ställningstagande om att jag inte vill diskutera organisatoriska frågor som jag inte tycker hör hemma i kammaren. Man skall då inte tro att alla sådana organisatoriska frågor omedelbart innebär nedläggning av olika organ. Men, som sagt, jag överlåter detta till min statssekreterare.

När det sedan gäller det politiska arbetet med klimatfrågorna är det självklart att Sverige är drivande och skall vara drivande. Sverige har också varit drivande både i EU och globalt.

Men om det gäller att få konferensen i Berlin att bli lyckad, tror jag att oavsett vad Sverige gör är det viktigaste att EU uppträder som en stark, samlad och enad internationell kraft med ett antal konkreta program på agendan. Det ger en starkare effekt om EU uppträder som en samlad kraft än om det bara är enstaka länder som agerar. Sverige kommer att agera, men det allra viktigaste är att se till att det finns någon som tar det globala ansvaret när inte USA och andra delar av världen gör det.

Anf. 54 LENNART DALEUS (c)

Fru talman! Jag skall fatta mig mycket kort.

Jag hoppas att kunna diskutera dessa frågor litet djupare senare i dag när det gäller den fråga som har överlämnats till energiministern.

Om det är så, att det är miljöministerns statssekreterare som avgör den här typen av delegationers vara eller icke vara, då tycker jag att miljöministern skall gå till sin statssekreterare och be att man får behålla Klimatdelegationen.

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Svar på fråga 1994/95:361 om motorcykelklubbar

Anf. 55 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)

Fru talman! Siw Persson har frågat mig om regeringen avser att omgående vidta ytterligare åtgärder mot s.k. out-law-klubbar.

Jag har i december förra året besvarat en riksdagsfråga om motorcykelklubbar och organiserad brottslighet. Den behandlade i stora delar samma problem som Siw Persson nu aktualiserar.

Problemet med s.k. out-law-klubbar, som Hells Angels, är inte nytt vare sig för rättsväsendet eller för mig som justitieminister.

Ett av de allvarligaste problemen med dessa motorcykelklubbar är de mer eller mindre förtäckta hot som målsägande, vittnen, poliser och åklagare utsätts för av klubbmedlemmar eller av dem närstående personer. Dessa hot sker bl.a. i samband med att någon klubbmedlem miss-

tänks för brott, och syftet med hoten är att med olika medel hindra eller direkt sabotera myndigheternas åtgärder och på så sätt förhindra att personer som begått brott lagförs och döms.

Det är givetvis oerhört viktigt att myndigheterna vidtar åtgärder för att ingripa mot den brottslighet som begås av medlemmar i dessa klubbar. Så sker också. Insatserna förutsätter att polisen har en god kunskap om den brottslighet som förekommer i dessa mc-klubbar, och att polisens internationella kontakter i dessa frågor är väl utvecklade. Rikskriminalpolisen arbetar för närvarande aktivt för att föra ut denna kunskap i den lokala polisorganisationen, där de operativa insatserna görs.

Regeringen har i årets budgetproposition markerat att insatser mot våldsbrottslighet ytterligare skall prioriteras av polisen, och när det gäller bl.a. motorcykelanknuten brottslighet finns det utvecklade arbetsmetoder. Som exempel på detta kan nämnas de insatser som Stockholmspolisens piketenhet gör i form av spaning, kartläggning och tillslag vid brottsutredningar.

Även hos åklagarna finns kunskap om problemen, och en kartläggning av behovet av förbättringar pågår. Riksåklagaren gav i december förra året inom åklagarväsendet ett uppdrag som bl.a. skall utveckla myndigheternas arbetsmetoder avseende den aktuella brottsligheten. Det arbetet skall vara färdigt i maj i år.

Justitiedepartementet förordnade i september 1994 en utredare att bl.a. undersöka vilka åtgärder som kan förbättra skyddet för vittnen och målsägande. Uppdraget har nu redovisats och är för närvarande föremål för remissbehandling.

Jag kan också nämna att inom Europarådet arbetar en expertkommitté, bl.a. efter svenskt initiativ, med att få fram en rekommendation som tar sikte på problemen med hotade vittnen.

Regeringen kommer också inom kort att ge direktiv till en utredning om bl.a. polisunderrättelseregister. Ett sådant register har till syfte att underlätta och effektivisera polisens arbete med bl.a. denna typ av grov organiserad brottslighet. Möjligheterna att införa ett sådant register skall utredas skyndsamt.

Jag håller mig naturligtvis informerad om det arbete som pågår, och om lagstiftningsåtgärder visar sig nödvändiga kommer jag att ta initiativ till sådana.

Anf. 56 SIW PERSSON (fp)

Fru talman! Jag vill tacka justitieministern för svaret.

Jag vet att det var en frågedebatt i december, men då var det inte känt för det stora flertalet att siffrorna var så obehagliga i fråga om att så många inte har någon regelrätt inkomst, att så många är fällda för brott – inte mindre, utan grövre brott – och att många kör utan körkort. Det var därför jag ställde frågan.

Det finns utvecklade arbetsmetoder, som det står i svaret, men tyvärr har inte alla polisdistrikt kommit till skott och har inte de utvecklade arbetsmetoderna ute på fältet. Jag skall inte nämna något särskilt polisdistrikt, men jag vet att det är så. Det innebär att man i vissa di-

strikt är bra på att spana och kartlägga, men man är inte alls så bra på att verkställa det man har spanat och kartlagt.

Det som också oroar mig när jag har talat med poliser ute på fältet är att man från flera håll har sagt att man inte känner att man har tillräckligt stöd uppifrån. Då menar man inte stöd från RPS utan på departementsnivå.

Jag har då förhört mig om det finns någon samordnare eller ansvarig person inom departementet som skall hålla ihop problematiken. Vi har lärt oss att det annars är lätt att saker och ting trillar mellan stolar, och att polis, åklagare, skattemyndigheter och Vägverket drar åt olika håll. Det saknas alltså en samordnare. Jag vill fråga om ministern är beredd att tillsätta en sådan.

Dessutom vill jag fråga: Tycker ministern att det räcker med de befintliga resurserna? Då menar jag inte bara att det skall vara mer pengar, utan att det räcker till organisatoriskt och att vi också har lagar som verkligen räcker till.

Anf. 57 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)

Fru talman! Först gällde det samordningen inom regeringskansliet. Precis som Siw Persson påpekar, sträcker sig en del av problematiken över Justitiedepartementets gränser. Vi har ett väl utvecklat beredningsförfarande i regeringskansliet när det gäller frågor som rör flera departement. Tyngdpunkten ligger trots allt i Justitiedepartementet. Det handlar mycket om just polisens och åklagarnas arbete och den lagstiftning som reglerar de myndigheternas arbete. Det finns i Justitiedepartementet.

Organisationen inom Justitiedepartementet är sådan att frågorna är samlade på ett mycket litet antal personer, som dagligen samarbetar med varandra. Jag tror inte att det finns några samordningsproblem inom regeringskansliet.

Däremot är det ofta betydligt svårare att samordna myndigheter som arbetar ute på fältet. Var och en är upptagen och ambitiös i sitt arbete och behöver utveckla just sättet att arbeta samordnat. Det är en av de frågor som både polismyndigheten och åklagarmyndigheten arbetar med. Det gäller inte bara den här typen av brottslighet, utan många andra sorters brottslighet.

En åsikt som många ute på fältet har kommit fram till är att man ensam har svårt att komma åt en hel del brottslighet av det här slaget men också ekonomisk och annan brottslighet, och att man måste samarbeta med alla de myndigheter som kan tänkas vara inkluderade. Det ingår i det som jag redogjorde för, dvs. den metodutveckling och kartläggning som pågår inom polis- och åklagarmyndigheterna.

Huruvida det här leder till att man kommer fram till att det finns några brister, svagheter eller önskemål om ytterligare lagstiftning vet jag inte. För dagen finns det inte några sådana önskemål. Jag redogjorde för det arbete som pågår i lagstiftningsväg. Det handlar om målsäggande och vittnen och om polisens register. Det arbetar vi med. Om det dyker upp andra önskemål kommer vi naturligtvis att överväga också dem.

Anf. 58 SIW PERSSON (fp)

Fru talman! Vi är säkert överens om hur vi skall försöka åtgärda de kvalificerade hot som det är fråga om. Men jag vill än en gång understryka vikten av att de som jobbar ute på fältet vet att det finns en person som de kan vända sig till på departementet eller högre upp. Något som jag har lärt mig under årens lopp är att det är väldigt svårt att veta vem man skall vända sig till. Alla är så arbetsbelastade inom olika myndigheter att det inte är självklart att någon tar initiativet och säger att han tar på sig också detta. Frågor trillar ofta mellan stolarna.

Jag vill bara föra vidare till ministern att poliser ute på fältet hade uppskattat om de hade haft en rak kanal hela vägen upp till departementet.

Anf. 59 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)

Fru talman! Jag känner mig något förvirrad över frågan. Skulle det vara så att svensk polis inte vet hur man kontakter Justitiedepartementet eller kommer i kontakt med ansvariga personer? Det tror jag inte kan vara riktigt med sanningen överensstämmande.

Organisationen inom Justitiedepartementet när det gäller brott, polis och åklagare är mycket enkel. Det råder inget som helst tvivel om vem som ansvarar för den här typen av frågor. Jag vet att det förekommer en mycket intensiv kontakt mellan myndigheterna på fältet och tjänstemännen i departementet. Jag försäkrar att det inte finns några oklarheter i fråga om vem man skall tala med. Ytterst har man alltid statssekreterare och minister att vända sig till.

Anf. 60 SIW PERSSON (fp)

Fru talman! Vi skall inte gå in i någon längre debatt om det här, men jag kan bara konstatera hur olika syn man har på saker och ting när man sitter i toppen och när man är på gräsrotsnivå.

Överläggningen var härmed avslutad.

16 § Svar på fråga 1994/95:362 om promillegräns för sjötrafik

Anf. 61 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)

Fru talman! Elver Jonsson har frågat mig om regeringen avser att snarast lägga fram förslag om en promillegräns för all sjötrafik.

Jag vill inledningsvis säga att jag har besvarat en nästan likalydande fråga från Elver Jonsson här i kammaren den 18 oktober förra året.

Frågan om att knyta straffbarheten vid sjöfylleri till promillegränser har aktualiserats vid ett flertal tillfällen, men har hittills inte lett till någon lagstiftning. Det har anförts olika skäl mot en sådan reglering, men framför allt har hänvisats till de särpräglade och mycket varierande förhållanden som råder inom sjötrafiken.

Som jag nämnde i svaret på Elver Jonssons fråga för bara några månader sedan, är det förenat med betydande svårigheter att i lagstiftningen särskilja de situationer där promilleregler kan vara påkallade

Prot. 1994/95:76

21 mars

Svar på frågor

från situationer där något sådant behov inte finns. Sjölagens bestämmelser om nykterhet till sjöss omfattar nämligen all trafik på sjön, från kanoter och segelbåtar till oceangående fartyg av olika slag. Medan kravet på nykterhet i vägtrafiken endast avser förare, gäller för sjölivet dessutom ett nykterhetskrav inte enbart för den som framför ett fartyg utan även för den som i övrigt ombord fullgör en uppgift av väsentlig betydelse för säkerheten till sjöss.

Det är självfallet av största vikt att säkerheten i våra farvatten – vad gäller både nöjestråfik och yrkesmässig sjöfart – hålls på en hög nivå, och det är ingen tvekan om att straffbestämmelser om onykterhet till sjöss kan spela en betydelsefull roll i detta sammanhang. På mitt förslag ändrades också straffbestämmelserna om sjöfylleri den 1 juli 1991. Ändringarna innebär en skärpt syn på onykterhet till sjöss. Bl.a. delades sjöfylleribrottet in i två grader, sjöfylleri och grovt sjöfylleri. Ett av syftena med lagändringen var att det skulle komma tydligare till uttryck att vissa gärningar borde bedömas strängare. Samtidigt innebär ändringarna att det gavs utrymme för att göra en mer nyanserad bedömning i påföljdsfrågan med hänsyn till omständigheterna i varje enskilt fall.

År 1993 uttalade den dåvarande regeringen i proposition 1993/94:44 Grovt rattfylleri m.m. att effekterna av 1991 års ändringar ännu inte klarlagts och att man därför borde avvakta med att införa nya regler på området. I stället fick Brottsförebyggande rådet (BRÅ) i uppdrag att utvärdera 1991 års ändringar på sjöfyllerilagstiftningens område. Man uttalade samtidigt att frågan om ytterligare skärpningar – t.ex. i form av promilleregler – får tas upp på nytt efter det att BRÅ har redovisat sitt uppdrag. Utskottet hade inte någon erinran mot detta vid riksdagsbehandlingen av propositionen.

BRÅ skulle ursprungligen ha redovisat sitt uppdrag i februari i år, men redovisningen har tyvärr blivit något fördröjd. Uppdraget kommer i stället att redovisas innan utgången av juni detta år.

I oktober förra året svarade jag Elver Jonsson att jag inte var beredd att ta ställning i frågan om införande av promilleregler i sjölagen innan underlaget från BRÅ föreligger. Jag står fortfarande kvar vid den bedömningen.

Anf. 62 ELVER JONSSON (fp)

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Ändå måste jag tolka svaret på min fråga om att snarast lagstifta som ett nej. Statsrådets svar är att man skall vänta och se, vilket jag menar är alltför passivt. Anledningen skulle vara att det ytterst handlar om att BRÅ:s färdiga redovisning skulle vara avgörande för lagstiftningen.

Som fru statsrådet säger har frågan om sjönykterheten varit uppe i debatter under många år. Det har väckts motioner, och frågor och interpellationer har framställts. Frågan är väl minst sagt mogen – ja, kanske rent av övermogen. Parterna på arbetsmarknaden tog ju saken i egna händer och sade: Vi kan inte vänta längre. Vi behöver ha ett eget regelsystem, som i och för sig skulle kunna ligga till grund för en lagstiftning.

Jag tycker, fru talman, att det finns anledning att uttala en honnör för Sjöfolksförbundet och Redarna, som här har handlat i sjösäkerhetens intresse.

Nu upplever jag att fru statsrådet närmast är något besvårad för att jag återkommit inom ett halvår. Men jag fick ju, som sades i svaret, ett löfte om att man vid BRÅ skulle vara färdig med underlaget den 1 februari. Därför uppfattar jag det som rimligt att man föreslår en lagstiftning.

Statsrådet bekänner sig ju till problemen, men kanske reser sig svårigheterna att lagstifta. När det gäller just de juridiska knepigheterna finns faktiskt de uppslag som Väg- och sjöfyllerikommittén presenterade, vilka är högst användbara. Därför skulle jag vilja rikta en uppmaning till Justitiedepartementets chef att snarast föreslå en lagstiftning, för det är ingen tvekan om att det finns ett mycket starkt folkligt stöd för en sådan åtgärd. Min fråga är: Går det att snabba på detta för att få fram det före sommaren?

Anf. 63 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)

Fru talman! Som jag sade i mitt svar tycker jag att vi skall följa riksdagens uppfattning, som såvitt jag förstår Elver Jonsson delade, nämligen att vi skall avvakta BRÅ:s rapport. Då tycker jag att vi gör det.

Anf. 64 ELVER JONSSON (fp)

Fru talman! Låt mig bara tillägga att jag hade större förhoppningar när det gäller både BRÅ:s och framför allt departementets förmåga att hålla tempo i frågan.

När statsrådet nu breddar svaret och talar om sjölivets annorlunda situation gentemot annan trafik låter det närmast som en ursäkt, för dessa förhållanden var ju väl kända av den statliga utredningen som lade fram ett gott förslag. Dessa skilda situationer lever ju både besättningsmän och redare med. De bör kunna komma till en slutsats som väsentligt höjer sjösäkerheten.

Det är dags, fru talman, att lagstiftarna raskar på.

Överläggningen var härmed avslutad.

17 § Svar på fråga 1994/95:364 om industriföretaget JICC

Anf. 65 Näringsminister STEN HECKSCHER (s)

Fru talman! Sven-Åke Nygårds har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder med anledning av att industriföretaget Järfälla ICC har ställt in betalningarna, vilket hotar 700 arbetstillfällen.

Järfälla ICC AB – som numera är försatt i konkurs – ägs till 49 % av Atle AB. Atle är dock inget statligt riskkapitalbolag, även om mindre andelar av Atle ägs av vissa organ med statlig anknytning. Det helstatliga bolaget ALMI Företagspartner AB och Stiftelsen Industri- och

nyföretagarfonden äger vardera 10 %. Vidare äger fyra s.k. teknikbros-tiftelser sammanlagt drygt 7 % av aktierna i Atle.

Vi i Näringsdepartementet har haft samtal med de båda ägargrup-perna och framhållit att vi ser allvarligt på situationen. Men regeringen kan av minst två skäl inte ingripa.

För det första går det inte – även om vi skulle vilja – eftersom vi inte kan styra och ställa i Atle, där staten enbart har en mindre aktiepost via ALMI Företagspartner AB. De andra posterna med statlig anknytning innehas av stiftelser med en självständig ställning.

För det andra är det ingen självklarhet att vi skulle göra det även om vi kunde. Det finns, och bör finnas, en ansvarsfördelning mellan ett företags ägare, dess styrelse och dess företagsledning. Ägarna varken kan eller bör påverka de lagliga beslut som fattas i enskilda ärenden.

Svaret på frågan är alltså att regeringen inte kan vidta några åtgärder för att ägarna till Järfälla ICC skall skjuta till mer kapital.

En annan sak är att staten och regeringen allmänt sett utgår från att företagsägare och företagsledare i Sverige uppträder ansvarsfullt när företag drabbas av tekniska eller marknadsmässiga problem.

Det är självfallet regeringens förhoppning att Järfälla ICC:s ägare och andra intressenter kan finna lösningar som innebär att en verksamhet med avancerad teknik och ett betydande antal sysselsatta även i fortsättningen kan bedrivas i Järfällafabriken.

Om det blir aktuellt att friställa personal, kommer de arbetsmarknadspolitiska organen på sedvanligt sätt att pröva vilka åtgärder som kan vidtas för att mildra verkningarna.

Anf. 66 SVEN-ÅKE NYGÅRDS (s)

Fru talman! Jag tackar näringsministern för svaret på min fråga. Tyvärr är jag inte särskilt nöjd med svaret, även om jag har viss förståelse för näringsministerns inställning i frågan.

Jag vill betona det som jag tagit upp i min fråga, att de i Järfälla som nu riskerar att bli arbetslösa går ut i arbetslöshet i en region där industriarbete är en mycket stor bristvara. Av det skälet är det synd att statsmakten inte kan göra någonting. Som sagt var, är det stor brist på industriarbetsplatser i Stockholm.

Jag hade hoppats att näringsministern skulle ha litet mer besked att ge beträffande min fråga.

Anf. 67 Näringsminister STEN HECKSCHER (s)

Fru talman! Jag delar helt och hållet Sven-Åke Nygårds bekymmer över arbetslösheten i både Järfälla och andra delar av landet.

Den fråga som har ställts rör emellertid ifall regeringen avser att vidta några åtgärder. Som jag förklarade för Sven-Åke Nygårds finns för det första inte ens de formella förutsättningarna för detta.

För det andra tror jag trots allt att det långsiktigt är viktigt att den arbetsfördelning som skall råda mellan ett bolags olika organ vidmakthålls. Det är ju inte så att jag eller personalen i departementet har den kompetens som krävs för att gå in i en enskild affär och avgöra om det

t.ex. skall satsas mera pengar, utan här råder en arbetsfördelning som rimligen bör råda.

Men jag har inga som helst svårigheter att dela Sven-Åke Nygårds oro för vad som kan tänkas inträffa. Nu har jag emellertid inhämtat att de som har ansvaret för situationen, dvs. konkursförvaltare och andra intressenter, inte ligger på latsidan. Deras förhoppningar är att finna lösningar som skall kunna tillgodose olika vitala intressen.

Prot. 1994/95:76

21 mars

Svar på frågor

Anf. 68 SVEN-ÅKE NYGÅRDS (s)

Fru talman! Det som har hänt sedan jag ställde frågan är att företaget har gått i konkurs, nämligen i fredags. Detta har naturligtvis ytterligare aktualiserat frågan om åtgärder.

Det som förvånar mig litet grand är att staten – som i och för sig är en liten ägare till ett riskkapitalbolag – efter att ha varit med och satsat pengar i detta företag under ganska lång tid, nu kommer underfund med att det inte skall satsas pengar längre.

Jag kan förstå näringsministerns problem att inte kunna påverka detta bolag, men jag vill ändå framföra att jag är litet missnöjd med statens sätt att hantera riskkapital.

Anf. 69 Näringsminister STEN HECKSCHER (s)

Fru talman! Som har framgått av en lång rad andra debatter också här i kammaren är inte heller regeringen helt och hållet nöjd med den konstruktion som vi har med Atle och Bure. Men precis som Sven-Åke Nygårds säger är de inte statliga riskkapitalbolag. Deras konstruktion gör att de heller inte fungerar särskilt bra som riskkapitalbolag.

Allmänt sett är det naturligtvis angeläget att den som går in i ett högriskprojekt, som med nödvändighet måste bli långsiktigt, också skall ha uthållighet att driva det vidare samt också skall ha kompetens att på ett tidigt stadium göra den analys som behövs för att bedöma om det är värt risken.

Anf. 70 SVEN-ÅKE NYGÅRDS (s)

Fru talman! Jag tror inte att vi kommer längre i den här diskussionen. Men vi tycks vara överens om en sak, och det är att vi är litet tandlösa när vi inte kan sätta in åtgärder och vara litet uthålligare när vi satsar. När det gäller industriprojekt är det ytterst viktigt att statens satsningar är uthålligare än de har visat sig vara i det här fallet.

Anf. 71 Näringsminister STEN HECKSCHER (s)

Fru talman! Jag tror inte heller att vi kommer så mycket längre. Men jag vill bara säga, att formellt är det faktiskt inte staten som är med.

Överläggningen var härmed avslutad.

Svar på frågor

Anf. 72 Näringsminister STEN HECKSCHER (s)

Fru talman! Per Lager har frågat miljöminister Anna Lindh vad hon avser att göra för att förhindra de negativa konsekvenser som en nedläggning av den marina övervakningen, sedimentforskningen och kartläggningen av havsbotten inom den svenska ekonomiska zonen skulle innebära. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall svara på frågan.

Som Per Lager är medveten om har regeringen vidtagit kraftfulla besparingsåtgärder i syfte att komma till rätta med den svenska ekonomin. Dessa åtgärder drabbar alla områden inom det svenska samhället och då givetvis även de statliga myndigheterna. Jag vill därför upprepa vad regeringen sagt i budgetpropositionen om SGU och dess maringeologiska undersökningsverksamhet.

Sveriges geologiska undersökning, dvs. SGU, omfattas av regeringens sparkrav på utgifter för statlig konsumtion. Det för SGU föreslagna besparingskravet är av sådan storlek att det enligt regeringens bedömning inte är rimligt att ytterligare justera produktionsmålen. Det bör i stället bli fråga om att någon eller några verksamheter läggs ned. Regeringen har efter en noggrann genomgång av SGU:s olika verksamheter i budgetpropositionen förslagit att den maringeologiska undersökningsverksamheten avvecklas. Jag vill i sammanhanget nämna att även SGU prioriterat en avveckling av den maringeologiska verksamheten för att klara av angivet sparkrav.

Jag delar givetvis Per Lagers uppfattning att det är viktigt att Sverige lever upp till internationella konventioner inom miljöområdet. Jag vill också till Per Lager säga att jag självfallet inte har något emot att den maringeologiska verksamheten får fortsätta. Det förutsätter emellertid att besparingen kan åstadkommas på annat sätt.

Anf. 73 PER LAGER (mp)

Fru talman! Jag tackar för svaret. Jag är förstås inte alls nöjd. Jag är förvånad, och jag har väldigt svårt att förstå svaret med tanke på den lilla besparing det handlar om i förhållande till det betydligt högre pris som det kostar vad gäller åtagandet.

Enligt de olika konventioner som Sverige har skrivit på skall vi ha kontroll över det havsområde som omger Sverige. Den kontrollen kan vi inte ha om vi inte kan undersöka botten. I dag är det faktiskt 85 % av botten som kvarstår när det gäller undersökningar av våra bottenförhållanden. Det gäller inte bara att ta reda på de geologiska karaktärerna. Det handlar också bl.a. om segmentprover.

Jag förstår inte hur vi skall kunna leva upp till åtagandena. Näringsministern kan kanske tala om för mig hur vi skall kunna leva upp till våra åtaganden när det gäller konventionerna i Paris, Oslo, London, Helsingfors och Rio och havsrättskonventionen från 1994.

Anf. 74 Näringsminister STEN HECKSCHER (s)

Fru talman! Jag är medveten om det Per Lager säger. Det fartyg det nu är frågan om fyller en lång rad olika funktioner. Det finns en lång rad olika intressenter i verksamheten, varav Per Lager tar upp vissa. Jag vill inte ett ögonblick bestrida att fartyget och den verksamhet man där bedriver fyller viktiga funktioner. Det var länge sedan staten kunde spara i verksamhet utan att det märktes. Det har inte bara vad gäller SGU:s verksamhet utan också på alla andra områden som jag har ansvar för varit ett utomordentligt pålägsamt spararbete, som vi emellertid har bedömt vara nödvändigt.

Som jag sade i svaret har regeringen redovisat en prioritering för hur denna besparing skall gå till, som dessutom stämmer överens med SGU:s egen prioritering på det området.

Självfallet är riksdagen suverän i detta avseende, och om riksdagen vill göra andra prioriteringar och göra besparingen på något annat område är riksdagen suverän att göra det. Nu ligger bollen helt klart hos riksdagen. Regeringen företar sig självfallet inte någonting i saken.

Anf. 75 PER LAGER (mp)

Fru talman! Man har ställt ett 5-procentigt sparkrav och dessutom gjort ett förslag angående de 13 miljoner kronor som verksamheten kostar. Man skall också sälja det fartyg som används.

Kommunerna har i sina översiktsplaner skyldighet att ha kontroll över sitt havsområde. För att kunna ha det måste man ha ett underlag, som just SGU:s undersökningsverksamhet kan ge. Det står i vår naturresurslag, i vår plan- och bygglag och i vår kontinentalsockellag.

Det finns kraftiga skäl att behålla verksamheten. Jag hoppas verkligen att riksdagen fattar ett annat beslut än vad regeringen har föreslagit.

Anf. 76 Näringsminister STEN HECKSCHER (s)

Fru talman! Jag har full förståelse för Per Lagers inställning till frågan och respekterar den självfallet.

SGU:s besparingskrav *var* tufft – det medges gärna. Men det var inte tuffare än det som har lagts på andra delar av statlig förvaltning. Jag skall inte trötta vare sig kammaren, talmannen eller Per Lager med siffror och procentsatser, men jag konstaterar att det inte på något avgörande sätt avviker från den typ av sparbeting som har lagts ut på statsförvaltningen i övrigt.

Anf. 77 PER LAGER (mp)

Fru talman! Vi får hoppas att riksdagen fattar ett annat beslut och att man framför allt i utskottet förstår detta litet bättre. Länsstyrelsen har förstått det. Försvaret har förstått det. De marina centrumen har förstått det, och även Naturvårdsverket. Jag hoppas att regeringen lär sig något av det.

Anf. 78 Näringsminister STEN HECKSCHER (s)

Fru talman! Vi lär oss mycket av detta – bl.a. att alla kan vara överens om besparingar i princip, men att det är väsentligt svårare att acceptera det i en verksamhet som berör en själv.

Överläggningen var härmed avslutad.

19 § Svar på fråga 1994/95:356 om val av utredare

Anf. 79 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)

Fru talman! Torsten Gavelin har frågat mig om regeringen avser att ändra beslutet att vice ordföranden i Utlänningsnämnden skall utreda om svenska myndigheter följer FN:s barnkonvention när det gäller behandlingen av flyktingbarn.

Inledningsvis vill jag ge en kort bakgrund. I slutet av november 1994 tillsattes den parlamentariska kommitté som skall se över hela invandrings- och flyktingpolitiken. I detta uppdrag ingår som ett delmoment att göra en genomgång av hur myndigheternas tillämpning av svensk lag beaktar de åtaganden som Sverige gjort i och med anslutningen till FN:s kommission om barns rättigheter. Eftersom jag bedömde frågan vara viktig skulle uppdraget i denna del genomföras med förtur och redovisas till regeringen i och med mars månads utgång 1995.

Kommittén har sedan i sin tur uppdragit åt rådmannen vid Göteborgs tingsrätt, tillika vice ordföranden i Utlänningsnämnden, Barbro Thorblad att utreda frågan. Hon är såvitt jag känner till en mycket kompetent person med bred juridisk bakgrund.

Av den information som jag har fått från kommittén framgår att den utredning som Barbro Thorblad gjort kommer att föreläggas även andra personer och organisationer för att man skall få in synpunkter från en vidare krets. Först därefter tar den parlamentariska kommittén ställning till vad den själv kommer att föreslå regeringen.

Svaret på Torsten Gavelins fråga är således att jag inte avser att vidta några sådana åtgärder.

Anf. 80 TORSTEN GAVELIN (fp)

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Bakgrunden till frågan är att flera organisationer som har med barnens säkerhet att göra har reagerat inför det förhållande att vice ordföranden i Utlänningsnämnden är satt att utreda bl.a. Utlänningsnämndens agerande mot bakgrund av FN:s barnkonvention.

Det är givet att en sådan utnämning är mycket känslig. Vi har upplevt ett antal fall i Sverige som har upprört många – inte minst organisationer som t.ex. Rädda Barnen, som är aktiv på detta område.

Statsrådet har nu sagt att det inte kommer att bli någon förändring, och det var väl heller inte att vänta. Det är ju inte regeringen som har tillsatt denna utredare.

Tycker statsrådet att det är lämpligt att en utredare som skall belysa myndigheternas agerande sitter med i en myndighet?

Prot. 1994/95:76
21 mars

Anf. 81 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)

Fru talman! I detta fall är personen en av de vice ordförandena och tjänstgör naturligtvis sporadiskt i Utlänningsnämnden. Det hindrar inte att kommittén som har utsett henne har uttalat sitt mycket starka förtroende för personen i fråga och för hennes integritet.

Jag vill gärna upprepa det jag sade alldeles nyss: Olika personer och organisationer har möjlighet att komma med synpunkter på det av Barbro Thorblad framlagda slutresultatet av undersökningen och utvärderingen. Därefter har en parlamentarisk kommitté, som är sammansatt på så sätt att alla riksdagens partier finns närvarande och representerade, alla möjligheter i världen att lägga fram synpunkter på det som sedermera från kommitténs sida skall överlämnas till regeringen. Barbro Thorblad är i detta fall inte ensam om att göra bedömningarna, utan det är en rad organisationer, personer och även den parlamentariskt sammansatta kommittén som har det slutliga ställningstagandet i sin hand.

Jag finner inte att det finns skäl till misstro eller till att misstänka att det skulle vara fråga om någon form av manipulation från Barbro Thorblads sida. Jag vill starkt understryka att kommittén har uttalat sitt stora förtroende. Det finns ingenting som tyder på att det skulle finnas anledning att ifrågasätta det.

Anf. 82 TORSTEN GAVELIN (fp)

Fru talman! Jag håller med statsrådet om det. Problemet är dock att hennes utlåtande över myndigheternas agerande får mindre trovärdighet i och med att hon själv sitter i en sådan här myndighet som hon har att granska. Det är problemet.

Jag tackar för svaret. Vi kommer, som statsrådet sade, att få ta ställning till resultaten i sinom tid.

Överläggningen var härmed avslutad.

20 § Svar på fråga 1994/95:363 om asyl för vissa assyrier/syrianer

Anf. 83 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)

Fru talman! Ingrid Näslund har frågat mig om jag tänker föreslå regeringen att de asylsökande assyrier/syrianer som har nära anhöriga i Sverige beviljas uppehållstillstånd här så att de inte tvingas gå en mycket otrygg framtid till mötes i Turkiet.

De assyrier/syrianer som har anhöriga här i landet har redan i dag enligt utlänningslagen, självfallet under vissa förutsättningar, rätt att få uppehållstillstånd här. Det är inte aktuellt att göra några undantag för dem som faller utanför de kriterier som ställs i utlänningslagen. Den parlamentariska kommitté som utreder flykting- och invandringspoliti-

ken har att se över även reglerna för anhöriginvandringen. Kommittén skall slutföra sitt arbete till sommaren.

De utlänningar som i sina hemländer riskerar förföljelse är hänvisade till att lämna sitt land och söka asyl i något annat land. Asylansökningar som görs här i landet prövas självständigt av Statens invandrarverk och Utlänningsnämnden. Regeringen kan endast pröva och besluta i ärenden som Invandrarverket eller Utlänningsnämnden finner skäl att överlämna till regeringen för prövning. Regeringen får enligt gällande utlänningslag inte fatta ett sådant beslut som Ingrid Näslund efterfrågar.

Utlänningsnämnden och Invandrarverket inhämtar kontinuerligt information, och samråder med UNHCR, om det aktuella läget i de länder som deras beslut berör och gör därefter bedömningar av hur denna information bör påverka beslutsfattandet i enskilda asylärenden. Detta är naturligtvis något som även gäller bedömningen av kristna asylsökande från Turkiet.

Jag vill även tillägga att det alltid är den enskildes skyddsbehov som skall vara avgörande för om asyl skall beviljas eller inte. Riksdagen har beslutat att uppehållstillstånd av humanitära skäl får beviljas när förhållandena i hemlandet är sådana att det vore inhumant att tvinga utlänningen att återvända dit, t.ex. när det pågår inbördesstrider i landet. Det man här har avsett är situationen i landet som helhet, inte bara i en del av det. I den asylpraxis som tillämpas i fråga om Turkiet i dag hänvisas de asylsökande från de sydöstra delarna av Turkiet, kristna likaväl som kurder, och som inte bedöms riskera förföljelse vid ett återsändande, att bosätta sig i andra delar av landet. De hänvisas till det s.k. internflyktsalternativet. Detta är en praxis som gäller och tillämpas i många av de europeiska länderna. Denna praxis är helt i linje med Sveriges ansvar gentemot Genèvekonventionen.

Anf. 84 INGRID NÄSLUND (kds)

Fru talman! Invandrarminister Leif Blomberg. Jag ber att få tacka så mycket för svaret på min fråga.

Vi vet att assyrier/syrianer som lever i sydöstra Turkiet under en lång följd av år har varit utsatta för vad som kan benämnas som en verklig etnisk rensning. Tidigare bodde ungefär 70 000 assyrier/syrianer i det området. För mycket länge sedan var det förstås ännu fler som bodde där. De har nu fördrivits, bl.a. eftersom de har kommit i kläm mellan regeringens trupper och kurderna. Det har visat sig att i den delen av landet har regeringens representanter varit helt oförmögna att ge dessa människor det skydd de behöver. Leif Blomberg har inte heller angett någon annan uppfattning om den saken.

Den här situationen i Turkiet har lett till att det till vårt land har kommit ett stort antal assyrier/syrianer. Jag tror att det rör sig om minst 40 000 personer, medan andra säger att det är fråga om betydligt flera. Den lilla spillra av den här folkgruppen som nu finns kvar i sydöstra Turkiet uppgår troligen bara till ett par tusen människor. Av dem har kanske 400–500 personer anknytning till Sverige. Det är således ytterst få.

En del av de personer som har kommit till Sverige och sökt asyl avvisas. I en del av fallen har det, enligt vad jag har kunnat utröna, funnits tungt vägande skäl för att bevilja asyl. Ett exempel som nyligen var aktuellt gällde en familj där föräldrarna var analfabeter. En dotter var mycket kortväxt, så till den grad att det i Turkiet betraktas som ett absolut handikapp. Hon skulle få mycket svårt att klara sig i Turkiet. Denna familj har t.ex. avvisats utan att man har tagit hänsyn till dessa skäl.

Jag vill fråga om invandrarministern har uppfattningen att man i alla dessa fall verkligen har tagit hänsyn till hur svårt det är att klara sig även i Istanbul.

Anf. 85 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)

Fru talman! För närvarande är bedömningen att det är möjligt med internflyktsalternativet i Istanbul. Mot bakgrund av vad man i dag kan se av utvecklingen i Turkiet vet man inte om den här situationen kommer att förändras på något avgörande sätt. I så fall kan möjligheterna stängas för de här människorna.

Då får vi ett helt nytt läge. Då har våra myndigheter, Invandrarverket och Utlänningsnämnden, att ta hänsyn till de nya omständigheterna och lägga till dem i underlaget för bedömningen av asylansökningar och ta ställning till om avvisningsbeslut skall verkställas eller inte. Därom vet vi intet.

För närvarande är internflyktsalternativet möjligt, och vi är inte ensamma om att tillämpa den principen. Ytterligare ett antal länder i Europa har samma synsätt som vi och gör på samma sätt. Vi följer naturligtvis denna fråga mycket noggrant. På departementet håller vi just nu på att se över situationen i Turkiet, inte minst i de sydöstra delarna, för att göra en uppdatering av vår information.

Anf. 86 INGRID NÄSLUND (kds)

Fru talman! Jag tycker att det är bra att invandrarministern säger att man följer den nu aktuella situationen. När jag lämnade in min fråga hade de senaste händelserna ännu inte inträffat. Det var således inte på den grunden som jag ställde min fråga.

Under den förra regeringens sista dagar i regeringsställning skickade man i väg en grupp från UD som undersökte flyktalternativet i Istanbul och Ankara. I den undersökningen kom man fram till att det ingalunda var okomplicerat att använda dessa båda städer som flyktalternativ.

Det är en sak om det gäller unga välutbildade människor. Men i många fall gäller det, vilket jag sade tidigare, analfabeter. Det gäller människor som har stora svårigheter att klara sig själva om de inte har mycket nära släktingar att få hjälp av. En ung gymnasist har t.ex. utvisats på dessa grunder. Jag undrar om invandrarministern inte tänker sätta sig in i en del av de enskilda fallen för att se vilka konsekvenserna blir för enskilda människor.

Anf. 87 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)

Vi litar på att våra myndigheter gör korrekta bedömningar. Jag kan känna mycket starkt för människor som blir avvisade från vårt land till andra länder där situationen inte är avundsvärd – och som vi själva kanske inte heller skulle ha velat återvända till. Men det är en sak.

Om vi har en reglerad invandring till Sverige – vilket är fallet – har riksdagen fattat de beslut som krävs för att reglera den. Det innebär att man emellanåt hamnar i situationer – det gör även jag när jag som minister skall ta ställning eller följa ett fall – då hjärtat säger en sak och den lagtekniska hjärnan säger en annan sak. Då hamnar man ibland på fel sida ur hjärtats utgångspunkt.

Anf. 88 INGRID NÄSLUND (kds)

Fru talman! Det fall som jag här har refererat och i liknande fall där det finns starka humanitära skäl – och vad som i tidigare skeden har bedömts vara humanitära skäl – har människor som har nära anhöriga i Sverige utvisats. De hamnar helt ensamma i en miljonstad som Istanbul, där de bara har möjlighet att med nöd och näppe klara livhanken. Jag anser i alla fall inte att det är humant att utvisa människor i den här situationen.

Anf. 89 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)

Fru talman! Om människorna i fråga har tillräckliga skäl för att stanna i Sverige – asylskäl eller humanitära skäl – får de också stanna. I de fall som Ingrid Näslund redovisar här har personerna uppenbarligen inte haft det. Mot den bakgrunden har de heller inte haft några möjligheter att få uppehållstillstånd i Sverige.

Överläggningen var härmed avslutad.

21 § Svar på fråga 1994/95:377 om reglerna för erhållande av uppehållstillstånd av humanitära skäl

Anf. 90 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)

Fru talman! Ingrid Näslund har frågat mig om reglerna för att få uppehållstillstånd av humanitära skäl har skärpts eller nu tolkas hårdare.

Inledningsvis vill jag konstatera att det inte skett någon skärpning av lagstiftningen när det gäller humanitära skäl.

Den nuvarande regeringen har inte heller genom praxisgrundande beslut gjort några andra bedömningar än vad som redan tidigare gällt t.ex. avseende bosniska kroater, eritreaner, ryska judar och assyrier/syrianer från Turkiet och inte heller förändrat den s.k. tidspraxisen, som avser barnfamiljer som ansökt om asyl före den 1 januari 1993.

Det är återigen Invandrarverket och Utlänningsnämnden som är de rättstillämpande myndigheterna. Min uppfattning är dock att det inte skett någon skärpning av praxis såsom Ingrid Näslund vill göra gällande. När det gäller humanitära skäl är det ofta svåra avvägningar som

måste göras, och jag tror att det förhåller sig på det sättet att det i dessa frågor alltid finns människor, eller grupper, som anser sig ha blivit orättvist och felaktigt behandlade. Jag har dock fullt förtroende för Invandrarverket och Utlänningsnämnden och anser att de utför sina uppdrag på ett bra sätt.

Prot. 1994/95:76

21 mars

Svar på frågor

Anf. 91 INGRID NÄSLUND (kds)

Fru talman! Jag ber att få tacka också för svaret på den här frågan. Mina två frågor hänger på sätt och vis ihop.

Jag konstaterar med tillfredsställelse att det inte finns några lagstiftningsändringar när det gäller humanitära skäl. Men när det gäller tolkningen vill jag säga att det under en ganska lång tid har kommit upprepade signaler från alla de människor som ägnar sin fritid åt att hjälpa personer som kommer hit att finna sig till rätta i det här landet.

Vi är väldigt beroende av dessa människor. Om det inte finns sådana som engagerar sig för att de som får asyl, eller väntar på att få det, har det bra i det här landet kommer vi att få mycket stora problem. Från dessa människor kommer ständigt signaler om att klimatet har hårdnat och att det har blivit svårare att få stanna av humanitära skäl. Det är också min uppfattning efter att ha följt dessa frågor under en längre tid.

Jag har i min fråga nämnt några exempel, bl.a. om assyrier/syrianer, som vi redan har talat om. Jag har också nämnt de bosnier som har kroatiska pass. De är speciellt aktuella. En stor grupp om 5 000 personer befärar nu att bli utvisad. I den finns 3 000 barn. Vi hörde nyss hur barnen diskuterades i det här sammanhanget. Barn som redan har upplevt en mycket osäker situation, som har upplevt förhållanden som ingen av oss skulle vilja utsätta våra barn för, hotas nu av utvisning. I gruppen finns 1 000 kvinnor. 1 000 är män; av dem är många desertörer.

Tror verkligen invandrarministern att dessa personer nu hänvisas till en trygg och säker hemvist när de får åka tillbaka till Kroatien?

Anf. 92 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)

Fru talman! I samband med diskussioner om humanitära skäl för att man skall få stanna i Sverige kommer, som nu, frågan om de bosnier som är kroatiska medborgare upp. Jag vill understryka att dessa personer är kroatiska medborgare.

De uttalanden som Kroatiens utrikesminister har gjort har varit särskilt aktuella och har ingått som en del av regeringens underlag då man för någon dryg månad sedan beslöt att dessa personers skyddsbehov kunde anses tillgodosedda i Kroatien, där de är medborgare.

Brevet från den kroatiska utrikesministern, Granic, kan av skäl som har att göra med utrikessekretessen inte lämnas ut i sin helhet. Utrikessekretess är bl.a. till för att säkerställa ett fritt och förtroendefullt informationsutbyte mellan regeringar, och ett sådant utbyte gagnas inte av att handlingarna alltid lämnas ut till offentligheten. Det var bakgrunden till att regeringen i förra veckan beslöt att inte offentliggöra utrikesministerns brev.

I själva sakfrågan förhåller det sig emellertid på det sättet att den kroatiska regeringen i oktober 1994 meddelade att man var medveten om och accepterade den svenska regeringens beslut från den 26 maj 1994 rörande avslag på asylansökningar gjorda av kroatiska medborgare med hemvist i Bosnien-Hercegovina.

Den kroatiska regeringen önskade i brevet framhålla att alla kroatiska medborgare kommer att accepteras och tas om hand oavsett var de tidigare har haft sin registrerade hemvist. Det här vill jag gärna säga som svar på Ingrid Näslunds fråga om dessa personer kan känna sig trygga.

Vi har det här brevet. Vi har en rad uttalanden från myndighetspersoner och ministrar i den kroatiska regeringen om att de kommer att se till att ta hand om sina medborgare och ge dem det skydd som de kan kräva som medborgare i Kroatien.

Jag vill slutligen understryka att dessa personer, dessa män, inte har deserterat från den kroatiska armén. Om de har deserterat har de i så fall gjort det från armén i Bosnien-Hercegovina. Det är en annan sak. Dit skall de inte skickas tillbaka.

Anf. 93 INGRID NÄSLUND (kds)

Fru talman! Jag måste säga att jag inte alls är lika säker som invandrarministern på att dessa personer inte kommer att skickas tillbaka. Det finns faktiskt redan exempel på någon familj som har utvisats som inte längre befinner sig i Kroatien utan i Bosnien-Hercegovina. Den har inte självant gett sig av dit.

När det gäller desertörerna vill jag säga att arméerna faktiskt uppträder gränsöverskridande. Så sent som i dag har jag fått ett sammandrag av Unprofors rapport om läget i Bosnien och Kroatien. I den sägs att den bosnisk-kroatiska armén uppträder inne på Kroatiens territorium och att den kroatiska armén uppträder inne på Bosniens territorium. De uppträder alltså gränsöverskridande. Detta borde enligt min mening innebära att man skulle kunna tillämpa krigsvägrarparagrafen i detta avseende. Menar inte invandrarministern att det finns en uppenbar risk för att dessa personer kan hamna i det militära igen mot sin vilja?

Anf. 94 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)

Fru talman! Regeringen har tagit ställning i tre enskilda ärenden och inte i 5 000 ärenden. Det är viktigt att komma ihåg det. Vi har bedömt tre ärenden. De handlade om vuxna och i två fall om barn. Vi har inte ansett att dessa personer skulle vara i fara i Kroatien. De har sitt skyddsbehov tillgodosett i Kroatien. Det är mycket klart dokumenterat i vårt beslut. Det gäller alltså tre ärenden, inte fler.

I ett fall återopade man att man riskerade att inkallas i armén. Vi bedömde inte att det fanns särskilt stora risker för det, varför den personen också avvisades från Sverige. Personen i fråga befanns inte ha humanitära skäl eller krigsvägrarskäl.

Övriga fall i Sverige – som rör ca 5 000 människor – har regeringen inte tagit ställning till. De provas nu vart och ett, individuellt, helt i enlighet med FN-konventionen. Det innebär att myndigheterna tar

Anf. 95 INGRID NÄSLUND (kds)

Fru talman! Jag tycker ingalunda att Leif Blomberg kan svära sig fri från ansvaret på detta sätt. De signaler som han och regeringen har givit när man avvisade tre familjer följs sedan. Det har faktiskt visat sig att bosnier med kroatiska pass får avvisningsbeslut på löpande band. Det verkar som om besluten redan är färdigskrivna och att det enda man sätter dit är datum för beslutet, som stämplas eller skrivs för hand.

I ett fall fattades beslutet den 14 mars. Avvisningen skedde den 15 mars kl. 6 på morgonen, då personen hämtades av polisen. När ombudet fick avvisningsbeslutet med posten var avvisningen redan verkställd. Det blir alltså konsekvensen av att man avvisar tre familjer och ger signaler om att Kroatien nu är en lugn och trygg plats för de bosnier med kroatiska pass som befinner sig i Sverige. Det ansvaret får invandrarministern verkligen ta på sig.

Anf. 96 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)

Fru talman! Det är en mycket konstlad diskussion som Ingrid Näslund drar upp. Det handlar inte om att försöka smita undan. Det handlar om att informera Ingrid Näslund om att regeringen faktiskt har fattat beslut i tre ärenden.

Det ger sedan praxisvägledning för resten av besluten, men varje individ provas var för sig i enlighet med den lagstiftning som vi har. I den mån man finner att det finns humanitära skäl, asylskäl eller krigsvägrarskäl kommer personen i fråga att kunna få uppehållstillstånd i Sverige.

Det handlar inte om att smita. Det är en sakupplysning, eftersom Ingrid Näslund uppenbarligen inte är riktigt klar över hur saker och ting går till när det gäller utlänningslagen och dess tillämpning.

För några veckor sedan beslutade vi att skicka ner en delegation bestående av departementstjänstemän och tjänstemän från SIV och Utlänningsnämnden för att på plats där nere diskutera med kroaterna hur mottagandet skall gå till, i vilken takt det kan utföras och också följa upp hur de personer tas emot som vi återsänder till Kroatien.

Den delegationen reser ner i morgon bitti. Sedan får vi se vilka rapporter den kommer hem med om några dagar.

Anf. 97 INGRID NÄSLUND (kds)

Fru talman! Jag konstaterar med tillfredsställelse att ni skickar ner en delegation som närmare skall undersöka läget.

Det är inte så att jag inte är medveten om hur det går till. Det jag sade i sammanhanget var inte att statsrådet försöker att smita. Det är fråga om att det går ut signaler, och det får konsekvenser för människor som är mycket allvarliga.

Jag tänker inte minst på de 3 000 barn som så småningom kan bli berörda om detta får rulla på. Jag menar där, precis som en föregående

Svar på frågor

talare var inne på, att det betyder oerhört mycket hur dessa barn behandlas. Det är barn som tidigare har farit illa.

Vi står i första ledet när det gäller att tala om barnkonventionen. Då går det bra att stå i FN och tala. Men hur gör vi sedan när det gäller att ta hand om de flyktingbarn som har kommit i vår väg, som har farit illa och som nu kommer att ytterligare fara illa? Föräldrarna gråter när de talar om sina barn.

Anf. 98 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)

Fru talman! Sverige är det land som sannolikt allra bäst lever upp till FN:s barnkonvention. Det är viktigt att vi också vågar erkänna det för oss själva. Men vi kan kanske bli bättre. Vi får se vad utvärderingen leder till.

Jag tycker att det är litet oansvarigt att lösligt påstå att vi är så förfärligt dåliga på detta när Sverige i all internationell jämförelse är bra. Det är väldigt viktigt att komma ihåg att det är så.

Vi sätter barnen långt fram i dessa sammanhang och är noga med att försöka efterleva konventionen. Det är också mot den bakgrunden som regeringen tyckte det var viktigt att tillsätta en kommitté som får titta på frågorna.

Den kommittén i sin tur utsåg en person som skulle särskilt granska just hur vi tillämpar vår lagstiftning och hur den förhåller sig till FN:s barnkonvention. Vi får vänta och se på resultatet.

Överläggningen var härmed avslutad.

22 § Svar på fråga 1994/95:374 om klimatförändringarna och utvecklingen av nya energikällor

Anf. 99 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s)

Fru talman! Lennart Daléus har frågat miljöministern vilka åtgärder regeringen avser vidta för att ge energiarbetet den inriktning som krävs för hanteringen av problemet med klimatförändringarna.

Ansaret inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall svara på frågan.

Riksdagens energipolitiska beslut år 1991 innefattade som bekant fleråriga stödprogram som innebär en kraftfull stimulans till omställning och utveckling av energisystemet. Inriktningen på dessa program ligger väl i linje med riksdagens beslut år 1993 om klimatpolitiken.

Förra sommaren tillkallades en energikommission med parlamentarisk sammansättning för att granska de pågående energipolitiska programmen för omställningen och utvecklingen av energisystemet. 1991 års energipolitiska beslut är en utgångspunkt för kommissionens uppdrag.

Kommissionens överväganden skall göras mot bakgrund av bl.a. nödvändigheten att begränsa klimatförändringarna till en för samhället och naturen hållbar nivå. En utgångspunkt för kommissionens arbete är därvid de åtaganden som Sverige gjort i enlighet med FN:s klimatkon-

vention. Det förutsätts att de åtgärder som kan föreslås kan genomföras på ett kostnadseffektivt sätt och att de klimatpolitiska insatserna inom energiområdet koncentreras där de är effektivast.

Energikommissionen skall redovisa överväganden och förslag om bl.a. behovet av förändringar och ytterligare åtgärder i de energipolitiska programmen. Kommissionens slutbetänkande skall redovisas i höst. Regeringen avser att, med utgångspunkt i kommissionens förslag, arbeta för en överenskommelse om den långsiktiga energipolitiken på breddast möjliga politiska grund.

I övrigt kan upplysas om att Kommunikationskommitténs och Skatteväxlingskommitténs arbete också kommer att utgöra underlag för regeringens samlade prövning.

Prot. 1994/95:76

21 mars

Svar på frågor

Anf. 100 LENNART DALÉUS (c)

Fru talman! Jag tackar energiministern för svaret.

Skälet till att jag ställde frågan var att jag tyckte att det fanns en del tecken i regeringens agerande som ingav litet oro. En sådan fråga hade jag tillfälle att tidigare i dag diskutera med miljöministern, nämligen den eventuella nedläggningen av Klimatdelegationen.

En annan iakttagelse som har kunnat göras den senaste tiden är att de ambitioner som lyser igenom i energiministerns svar inte alltid har en efterföljd i det konkreta handlandet. Jag noterar nu att energiministern talar om kostnadseffektiva sätt att hantera klimatfrågorna.

I årets budgetförslag ser jag t.ex. att man när det gäller åtgärder för energieffektiviseringar m.m. i Baltikum och Österuropa, som NUTEK genomför som en del av den svenska klimatpolitiken inom energiområdet, skär ner från 87 miljoner per år till 1 000 kr per år. Det är ett symboliskt belopp, vilket man också anger.

Jag tar det som ett exempel. Det finns flera andra ställen där jag kan se att regeringen systematiskt och medvetet skär ner insatser som är energieffektiva åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna. Det var en av grunderna till min fråga.

Hur ser energiministern på detta? Kommer NUTEK:s arbete, satsningarna i Östeuropa och de satsningar som regeringen kan göra obetaget av den energikommission som arbetar att fortsätta? Det står för övrigt i Energikommissionens direktiv att regeringen självklart under resans gång skall kunna komma med förslag och beslut till åtgärder som strävar framåt.

Har jag fått fel bild, energiministern, eller sker det nedskärningar som inger oro när det gäller Sveriges sätt att hantera klimatfrågorna?

Anf. 101 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s)

Fru talman! De svenska klimatpolitiska insatserna inom energiområdet koncentreras till två områden. Insatserna är efter regeringsskiftet fortfarande koncentrerade till samma områden.

För det första gäller det området för forskning och utveckling i Sverige av energieffektiv teknik och teknik för att utnyttja förnybara energikällor, som jag nämnde i mitt svar på frågan. Det stämmer väl

överens med det energipolitiska programmets inriktning och riksdagens klimatpolitiska riktlinjer.

För det andra gäller det energieffektiviseringsåtgärder och introduktion av förnybara energislag i Baltikum och Östeuropa. Vi har satsat stora resurser för att hjälpa till när det gäller energieffektiviseringsåtgärder och introduktion av förnybara energislag i Baltikum och Östeuropa. Det görs också en del insatser i kommunerna för att tillvarata de energipolitiska råvaror som finns i Baltikum.

Vid statsministerns resa i Baltikum i början av april kommer också energiministern att vara med för att göra sig underrättad om vilka ytterligare åtgärder som kan komma i fråga när det gäller att hjälpa till i Baltikum. Jag delar uppfattningen att det är av största vikt. Det finns också anledning att nu göra en summering av de åtgärder som redan är vidtagna.

Anf. 102 LENNART DALÉUS (c)

Fru talman! Vi läser uppenbarligen ur litet olika papper. Jag läser inte ur någon nu skriven text, utan jag läser ur regeringens budgetproposition angående just åtgärder för energieffektiviseringar m.m. i bl.a. Baltikum och Östeuropa.

Det står att man skall arbeta för energieffektiviteten just för att hantera klimatfrågan. Det står också: Regeringen anser att man inte bör tillföra ytterligare medel under budgetåret 1995/96. Man skär alltså ner från 87 miljoner till 1 000 kr.

Jag har svårt att tolka de siffrorna på annat sätt än att man sänker ambitionen när det gäller resurstilldelning till dessa åtgärder i Baltikum. Nu läser jag möjligen oklokt och fel, men så är siffrorna.

Anf. 103 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s)

Fru talman! Vi finner vi det nu angeläget, som jag tidigare sade, att göra en utvärdering av de insatser som Sverige har gjort på detta område. Mot bakgrund av den utvärderingen avser vi att komma tillbaka och se vilka ytterligare åtgärder som kan behövas i Baltikum och Östeuropa. Det finns nog anledning att inte bara göra svenska insatser utan även andra nordiska och europeiska insatser i Baltikum. Vi vill göra denna utvärdering för att få klart för oss vilken träffsäkerhet vi behöver när det gäller ytterligare åtgärder.

Det som står i budgetpropositionen är inte en signal till att vi för all framtid skall upphöra med insatser i Baltikum.

Anf. 104 LENNART DALÉUS (c)

Fru talman! Då förstår jag ännu mindre. Vi har en ganska hög nivå när det gäller insatser i Baltikum. Sedan kommer ett år då regeringen vill pröva om det behövs fler insatser. Vips, så sänker man anslaget till 1 000 kr. Om man sedan gör den värderingen att det behövs fler insatser, skall man då upp på den höga nivån igen? Det är, vad jag begriper, ett främmande sätt att bedriva ett kontinuerligt energieffektiviseringsprogram i Baltikum. Jag känner inte igen hanterandet.

Jag blir också litet förvånad när jag hör att det skall dras ner här. Jag läste en artikel av energiministern häromdagen i Svenska Dagbladet. Där talas det om att Sverige möjligen efter år 2000 skall minska sina internationella åtaganden på klimatområdet, om jag tolkade skrivningen rätt. Det blir ett slags nedskärning i våra egna åtaganden och möjligen också en nedskärning av åtagandena i Östeuropa. Vad blir det kvar av det starka svenska klimatprogrammet?

Anf. 105 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s)

Fru talman! Detta är inget ovanligt sätt att arbeta. När man har gjort kraftfulla investeringar på olika områden vill man göra en utvärdering om investeringarna har haft effekt, för att sedan ta ställning till på vilket sätt man skall gå vidare. Det är ju ganska viktigt att vi i det statsfinansiella läge som det här landet befinner sig i också är noggranna med att se till att de insatser vi gör också får effekt.

Sedan får vi naturligtvis inte bara uppehålla oss vid frågeställningen när det gäller Baltikum. Det är ju också viktigt att vi går vidare på det svenska området. Där är nu Skatteväxlingskommittén under tillsättande. Det fanns direktiv framtagna den 10 mars 1994, men den dåvarande regeringen tillsatte aldrig kommittén, av någon anledning.

Nu har vi Skatteväxlingskommittén under tillsättande. Vi har också sagt att betänkandet skall vara klart den 30 juni 1996. Det är av största vikt att vi får i gång den processen även i vårt eget land.

Anf. 106 LENNART DALÉUS (c)

Fru talman! Jag har respekt för utvärderingar, men det är andan och attityden i svaret som oroar mig litet. Under den här dagens debatt har vi hört att delegationer läggs ner, det skall göras utvärderingar, man gör en halvhalt, man överväger att dra ner de egna svenska internationella åtagandena efter sekelskiftet och man skjuter över allt till Energikommissionen. Den skall så småningom komma med ett besked som kanske leder till en bred politisk överenskommelse.

Fru talman! Jag saknar tempot, engagemanget och de fortsatta kraftfulla åtgärderna såväl i Sverige som på andra håll i världen, men jag skall inte begära någon ytterligare debatt om detta. Jag skulle inte vilja rekommendera att vi gör avkall på de svenska åtagandena i internationella sammanhang.

Anf. 107 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s)

Fru talman! Lennart Daléus kan vara förvissad om att engagemanget finns. Detta skall inte ses på något annat sätt än att vi vill ha största möjliga träffsäkerhet när det gäller de insatser vi gör på det här området.

Överläggningen var härmed avslutad.

Svar på frågor

Anf. 108 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s)

Fru talman! Lennart Daléus har frågat mig vilka åtgärder regeringen avser att vidta för att leva upp till resultatet av 1980 års folkomröstning och det följande riksdagsbeslutet om kärnkraftens avveckling till år 2010.

Som bekant tillkallades förra sommaren en energikommission med en parlamentarisk sammansättning för att granska de pågående energipolitiska programmen för omställning och utveckling av energisystemet. Grunden för kommissionens uppdrag är 1991 års energipolitiska överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Folkpartiet liberalerna och Centerpartiet. Kommissionen skall lägga fram förslag om program med tidsangivelse för omställningen. En viktig uppgift för kommissionen är att analysera konsekvenserna för samhällsekonomi, miljön och energiförsörjningen av en avställning av en eller flera kärnkraftsreaktorer under 1990-talet.

Energikommissionens slutbetänkande skall redovisas i höst. Regeringen avser att med utgångspunkt i kommissionens förslag arbeta för en överenskommelse om den långsiktiga energipolitiken på bredast möjliga politiska grund. Enligt regeringens uppfattning bör en sådan överenskommelse gälla också frågan om när den första kärnkraftsreaktor skall ställas av.

Anf. 109 LENNART DALÉUS (c)

Fru talman! Skälet till den här frågan är att det om två dagar har gått exakt 15 år sedan vi hade folkomröstningen om kärnkraften den 23 mars 1980. Då och då funderar man över vad det är som har hänt.

Nu hänvisar energiministern i svaret, som jag tackar för, till Energikommissionen igen. Det låter sig väl göras. Men här saknas regeringens egna ambitioner, egna åsikter och egna idéer. Jag skall inte lägga mig i det socialdemokratiska arbetet alltför mycket, men jag tror att det var den socialdemokratiska partikongressen 1993 som krävde att den socialdemokratiska partistyrelsen skulle ta fram ett program med tidsangivelser, kort sagt en konkret och tydlig avvecklingsplan, om jag förenklar det.

Det kan knappast vara den som nu har ersatts av Energikommissionens arbete. Jag föreställde mig att regeringen hade en egen åsikt och en egen attityd i flera av sakfrågorna att torgföra redan nu för att kunna diskutera med den omvärld med vilken man vill ha en bred politisk uppgörelse.

Det gäller bl.a. frågan om avställningen av den första kärnkraftsreaktor. Där erinrar jag mig igen det resonemang Ingvar Carlsson förde här i kammaren 1980. När resultatet av folkomröstningen var klart och entydigt sade han att högst tolv reaktorer får användas under sin tekniskt säkra livslängd, dvs. 25 år. Det innebär att den första reaktorn, den äldsta, O-ettan måste stängas 1997.

Då återkommer frågorna: Gäller Ingvar Carlssons redovisning från 1980 fortfarande i våra fortsatta diskussioner? Gäller det för regeringen

och socialdemokratien att den första reaktorn skall stängas 1997? Eller är den socialdemokratiska idévärlden överlåtten på Energikommissionen?

Prot. 1994/95:76
21 mars

Svar på frågor

Anf. 110 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s)

Fru talman! Det var den regering där Lennart Daléus parti ingick som tillsatte Energikommissionen. Ni gjorde det i full överensstämmelse med den dåvarande socialdemokratiska oppositionen. Vi var helt överens om att kommissionen skulle tillsättas. Vi var också helt överens om direktiven.

Låt mig läsa upp ett litet aktstycke ur direktiven: Kommissionen bör utifrån 1991 års energipolitiska riktlinjer analysera de samhällsekonomiska, miljö- och energipolitiska konsekvenserna av en avställning av en eller flera reaktorer under 90-talet.

I energiöverenskommelsen, som Centerpartiet var med och fattade beslut om 1991 och som kommissionen skall jobba efter, står det bl.a. följande: Omställning av energisystemet måste, vid sidan av säkerhetskraven, ske med hänsyn till behovet av elektrisk kraft för upprätthållande av sysselsättning och välfärd. När kärnkraftsavvecklingen kan inledas och i vilken takt den kan ske avgörs av resultaten av hushållningen med el, tillförsel av el från miljöacceptabel kraftproduktion och möjligheterna att bibehålla internationellt konkurrenskraftiga elpriser.

Partierna är ense om dessa utgångspunkter. Då vore det väl felaktigt av mig att tid efter annan gå ut och göra uttalanden under pågående kommissionsarbete. Men jag har sagt att det självfallet är den här regeringens ambition att fullfölja dels de beslut som är fattade genom folkomröstningen, dels de beslut som är fattade av denna riksdag. Men jag tycker att vi samtidigt skall erkänna att vi skall ha respekt för dessa arbetsuppgifter.

Det jag säger är inte bara läpparnas bekännelse, utan vi känner ett stort ansvar inför den här ambitionen.

Anf. 111 LENNART DALÉUS (c)

Fru talman! Det är inte så enkelt. Nu vet vi ju att kraftdirektörer och fackledare har störtat ut för att påverka Energikommissionens arbete. Det är uppenbart att det statsministern och energiministern uttalar som egna attityder och åsikter påverkar Energikommissionens arbete. Jag hoppas att det är så.

Jag noterar att statsministern säger att det är en moralisk skyldighet att leva upp till folkomröstningsresultatet. Det tycker jag är mycket bra och respektabelt. Men det är då man behöver de tydliga och säkra svaren.

Jag kan vända på det hela och fråga: Är det inte alldeles säkert att Ingvar Carlssons resonemang från 1980 står sig, innebärande att den första reaktorn stängs 1997. Är detta inte alldeles säkert i fråga om den socialdemokratiska attityden?

Anf. 112 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s)

Fru talman! Det är många som försöker påverka Energikommissionen, som är en av de största utredningsapparaterna i regering och riksdag under modern tid. Naturligtvis pågår försök att påverka Energiträskommisionen. Men jag tror att den är så pass oväldig att den, med den parlamentariska sammansättning som den har, kommer att lägga fram de förslag till åtgärder som den finner nödvändiga.

För att vi över huvud taget skall ha en möjlighet att klara det ambitiösa målet att kärnkraften skall vara avvecklad till 2010, som ju är riksdagens beslut och som definitivt är regeringens ambition, måste processen självfallet inledas under 90-talet.

Anf. 113 LENNART DALÉUS (c)

Fru talman! Jag har respekt för att energiministern går runt här, eller helt enkelt inte ger något svar på frågan om 1997 och om referatet av den nuvarande statsministerns resonemang här i riksdagen 1980. Jag noterar alltså att energiministern går runt frågan och inte lämnar något svar. Det gör mig litet osäker.

Avslutningsvis efterlyser jag ett engagemang som berättigat och legitimt kan påverka energidebatten i dag – ett auktoritativt resonemang och en redovisning av var regeringen står i en del sakfrågor.

Det här med det första avställningsåret är en sakfråga. Man skulle också kunna ta frågan om att rejält öka inte bara ansvarsbeloppet utan också ansvarstagandet när det gäller reaktorinnehavarna. Vidare skulle man kunna tala om behovet av en lagstiftning som ett instrument för att möjliggöra den avveckling man vill ha.

Jag saknar alltså sådana tydliga signaler för den fortsatta debatten, som vi kan hoppas möjligen leder fram till ett stabilt beslut på energiområdet.

Anf. 114 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s)

Fru talman! Där ser man hur olika vi kan se på detta. Jag tycker att jag har varit väldigt tydlig.

Överläggningen var härmed avslutad.

24 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Propositioner
1994/95:155 och 185 till lagutskottet

25 § Förnyad bordläggning

Föredrogs men bordlades åter
Konstitutionsutskottets betänkanden 1994/95:KU26, KU38 och KU41

Justitieutskottets betänkanden 1994/95:JuU11 och JuU12
Lagutskottets betänkanden 1994/95:LU19 och LU21
Kulturutskottets betänkande 1994/95:KrU14
Utbildningsutskottets betänkanden 1994/95:Ubu8 och Ubu9
Arbetsmarknadsutskottets betänkande 1994/95:AU12
Bostadsutskottets betänkande 1994/95:BoU15

Prot. 1994/95:76
21 mars

26 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Propositioner

1994/95:169 Ändrade regler om ersättningsansvaret för oljeskador till sjöss

1994/95:196 Sekretess i verksamhet avseende beredskapsförberedelser m.m.

27 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 17 mars

1994/95:82 av *Birgitta Hambraeus* (c) till finansministern om penningpolitik för full sysselsättning

1994/95:83 av *Birgitta Hambraeus* (c) till finansministern om internationella valutasystemet

den 20 mars

1994/95:84 av *Birger Schlaug* (mp) till jordbruksministern om fiskekriget mellan Kanada och vissa EU-länder

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogas till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 28 mars.

28 § Kammaren åtskildes kl. 16.12.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

GUNNAR GRENFORSS

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

1 § Avsägelse.....	1
2 § Anmälan om kompletteringsval	1
3 § Justering av protokoll.....	1
4 § Meddelande om svar på interpellation.....	1
5 § Svar på fråga 1994/95:373 om lån från EBRD för kärn- kraftverk i Slovakien.....	2
Anf. 1 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)	2
Anf. 2 OLOF JOHANSSON (c)	2
Anf. 3 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)	3
Anf. 4 OLOF JOHANSSON (c)	3
Anf. 5 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)	3
Anf. 6 OLOF JOHANSSON (c)	3
6 § Svar på fråga 1994/95:352 om fritidsbåtar och lagen om energiskatt.....	4
Anf. 7 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)	4
Anf. 8 ERLING BAGER (fp)	4
Anf. 9 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)	5
Anf. 10 ERLING BAGER (fp)	5
7 § Svar på fråga 1994/95:370 om fri tillgång på handlingar för partigrupper i kommunala församlingar	5
Anf. 11 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)	5
Anf. 12 LENNART BEIJER (v).....	6
Anf. 13 Finansminister GÖRAN PERSSON (s)	6
Anf. 14 LENNART BEIJER (v).....	6
8 § Svar på fråga 1994/95:372 om villkor för ett stöd till Ryssland från Nuclear Safety Account.....	7
Anf. 15 Miljöminister ANNA LINDH (s)	7
Anf. 16 OLOF JOHANSSON (c)	7
Anf. 17 Miljöminister ANNA LINDH (s)	8
Anf. 18 OLOF JOHANSSON (c)	8
9 § Svar på fråga 1994/95:357 om kadmiumbatterier	8
Anf. 19 Miljöminister ANNA LINDH (s)	8
Anf. 20 MAGGI MIKAELSSON (v).....	9
Anf. 21 Miljöminister ANNA LINDH (s)	9
Anf. 22 MAGGI MIKAELSSON (v).....	9
Anf. 23 Miljöminister ANNA LINDH (s)	10
Anf. 24 MAGGI MIKAELSSON (v).....	10

10 § Svar på fråga 1994/95:358 om miljöpåverkan från ett norskt övningsfält	10
Anf. 25 Miljöminister ANNA LINDH (s)	10
Anf. 26 MAGGI MIKAELSSON (v)	11
Anf. 27 Miljöminister ANNA LINDH (s)	11
Anf. 28 MAGGI MIKAELSSON (v)	11
11 § Svar på fråga 1994/95:359 om internationella avtal om vissa havsföreningar	12
Anf. 29 Miljöminister ANNA LINDH (s)	12
Anf. 30 MAGGI MIKAELSSON (v)	12
Anf. 31 Miljöminister ANNA LINDH (s)	13
Anf. 32 MAGGI MIKAELSSON (v)	13
Anf. 33 Miljöminister ANNA LINDH (s)	13
12 § Svar på fråga 1994/95:366 om provborrningarna efter olja i Skagerrak	13
Anf. 34 Miljöminister ANNA LINDH (s)	13
Anf. 35 PER LAGER (mp)	14
Anf. 36 Miljöminister ANNA LINDH (s)	14
Anf. 37 PER LAGER (mp)	15
Anf. 38 Miljöminister ANNA LINDH (s)	15
Anf. 39 PER LAGER (mp)	15
13 § Svar på fråga 1994/95:368 om EU-anpassningen och bekämpningsmedel	15
Anf. 40 Miljöminister ANNA LINDH (s)	15
Anf. 41 SVEN BERGSTRÖM (c)	16
Anf. 42 Miljöminister ANNA LINDH (s)	16
Anf. 43 SVEN BERGSTRÖM (c)	16
Anf. 44 Miljöminister ANNA LINDH (s)	17
Anf. 45 SVEN BERGSTRÖM (c)	17
Anf. 46 Miljöminister ANNA LINDH (s)	17
14 § Svar på fråga 1994/95:375 om Klimatdelegationen	17
Anf. 47 Miljöminister ANNA LINDH (s)	17
Anf. 48 LENNART DALÉUS (c)	18
Anf. 49 Miljöminister ANNA LINDH (s)	18
Anf. 50 LENNART DALÉUS (c)	19
Anf. 51 Miljöminister ANNA LINDH (s)	19
Anf. 52 LENNART DALÉUS (c)	19
Anf. 53 Miljöminister ANNA LINDH (s)	20
Anf. 54 LENNART DALÉUS (c)	20
15 § Svar på fråga 1994/95:361 om motorcykelklubbar	20
Anf. 55 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)	20
Anf. 56 SIW PERSSON (fp)	21
Anf. 57 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)	22
Anf. 58 SIW PERSSON (fp)	23
Anf. 59 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)	23

Anf. 60 SIW PERSSON (fp)	23
16 § Svar på fråga 1994/95:362 om promillegräns för sjö- trafik.....	23
Anf. 61 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)	23
Anf. 62 ELVER JONSSON (fp).....	24
Anf. 63 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)	25
Anf. 64 ELVER JONSSON (fp).....	25
17 § Svar på fråga 1994/95:364 om industriföretaget JICC	25
Anf. 65 Näringsminister STEN HECKSCHER (s).....	25
Anf. 66 SVEN-ÅKE NYGÅRDS (s).....	26
Anf. 67 Näringsminister STEN HECKSCHER (s).....	26
Anf. 68 SVEN-ÅKE NYGÅRDS (s).....	27
Anf. 69 Näringsminister STEN HECKSCHER (s).....	27
Anf. 70 SVEN-ÅKE NYGÅRDS (s).....	27
Anf. 71 Näringsminister STEN HECKSCHER (s).....	27
18 § Svar på fråga 1994/95:367 om den maringeologiska undersökningsverksamheten	28
Anf. 72 Näringsminister STEN HECKSCHER (s).....	28
Anf. 73 PER LAGER (mp).....	28
Anf. 74 Näringsminister STEN HECKSCHER (s).....	29
Anf. 75 PER LAGER (mp).....	29
Anf. 76 Näringsminister STEN HECKSCHER (s).....	29
Anf. 77 PER LAGER (mp).....	29
Anf. 78 Näringsminister STEN HECKSCHER (s).....	30
19 § Svar på fråga 1994/95:356 om val av utredare.....	30
Anf. 79 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s).....	30
Anf. 80 TORSTEN GAVELIN (fp).....	30
Anf. 81 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s).....	31
Anf. 82 TORSTEN GAVELIN (fp).....	31
20 § Svar på fråga 1994/95:363 om asyl för vissa assyri- er/syrianer.....	31
Anf. 83 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s).....	31
Anf. 84 INGRID NÄSLUND (kds).....	32
Anf. 85 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s).....	33
Anf. 86 INGRID NÄSLUND (kds).....	33
Anf. 87 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s).....	34
Anf. 88 INGRID NÄSLUND (kds).....	34
Anf. 89 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s).....	34
21 § Svar på fråga 1994/95:377 om reglerna för erhållande av uppehållstillstånd av humanitära skäl.....	34
Anf. 90 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s).....	34
Anf. 91 INGRID NÄSLUND (kds).....	35
Anf. 92 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s).....	35
Anf. 93 INGRID NÄSLUND (kds).....	36

Anf. 94 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)	36
Anf. 95 INGRID NÄSLUND (kds).....	37
Anf. 96 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)	37
Anf. 97 INGRID NÄSLUND (kds).....	37
Anf. 98 Statsrådet LEIF BLOMBERG (s)	38
22 § Svar på fråga 1994/95:374 om klimatförändringarna och utvecklingen av nya energikällor.....	38
Anf. 99 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s).....	38
Anf. 100 LENNART DALÉUS (c).....	39
Anf. 101 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s).....	39
Anf. 102 LENNART DALÉUS (c).....	40
Anf. 103 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s).....	40
Anf. 104 LENNART DALÉUS (c).....	40
Anf. 105 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s).....	41
Anf. 106 LENNART DALÉUS (c).....	41
Anf. 107 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s).....	41
23 § Svar på fråga 1994/95:376 om kärnkraftsavvecklingen.....	42
Anf. 108 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s).....	42
Anf. 109 LENNART DALÉUS (c).....	42
Anf. 110 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s).....	43
Anf. 111 LENNART DALÉUS (c).....	43
Anf. 112 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s).....	44
Anf. 113 LENNART DALÉUS (c).....	44
Anf. 114 Statsrådet JÖRGEN ANDERSSON (s).....	44
24 § Hänvisning av ärenden till utskott	44
25 § Förnyad bordläggning.....	44
26 § Bordläggning.....	45
27 § Anmälan om interpellationer.....	45
1994/95:82 av Birgitta Hambraeus (c) till finansministern om penningpolitik för full sysselsättning.....	45
1994/95:83 av Birgitta Hambraeus (c) till finansministern om internationella valutasystemet.....	45
1994/95:84 av Birger Schlaug (mp) till jordbruksministern om fiskekriget mellan Kanada och vissa EU-länder.....	45
28 § Kammaren åtskildes kl. 16.12.....	45

Prot. 1994/95:76
21 mars
